

1919—1929

Deset let meščanske šole v Ljutomeru

Sestavil
RAVNATELJ JAN BAUKART

MARIBOR 1929

SAMOZALOŽBA

NATISNILA MARIBORSKA TISKARNA

Deset let meščanske šole v Ljutomeru 1919—1929

Sestavil
RAVNATELJ JAN BAUKART

MARIBOR 1929

SAMOZALOŽBA

NATISNILA MARIBORSKA TISKARNA

Glavni problem pouka je, kako usposobiti učenca, da se sam pravilno poučuje.

Prepusti otroka, kjerkoli je to mogoče, da ga vzgaja njegova lastna izkušnja.

Zavedaj se, da je za višjo нравstvenost in višjo inteligenco potrebna počasna rast.

Herbert Spencer: „Vzgoja“

I. Ob desetletnici.

Po naših slovenskih malih mestih in trgih, osobito na bivšem Štajerskem, so stale do prevrata šole, tuje svojemu okolju, tuje narodu, sredi katerega so jih zgradili tuji mogotci, pa vendar v glavnem namenjene temu narodu, ki bi naj izšel iz njih, tuj svoji podedovani zemlji, tuj svoji rodovini in tuj svoji materinščini. Z ustanovitvijo naše mlade države so te šole izgubile ves smisel in vso pravico do obstoja. Na njih mestu so zrastle domače, naše šole, kakršnih naš narod ni poznal, ker mu jih stara državna oblast ni privoščila — zrastle so meščanske šole. Večina njih slavi letos desetletnico svojega obstoja, med njimi tudi *L j u t o m e r s k a*.

V težkih povojnih letih se je razvijala in dokazala baš s tem, da je bila potrebna in da je življenja zmožna. Danes lahko trdimo, da je njen obstoj zagotovljen: njeni uspehi so ji pridobili zaupanje staršev v kraju samem in v njegovi širši okolici, njeni učenci in učenke so že v življenju, v raznih poklicih ali pa se za te izobrazujejo.

Za večino naših ljudi je bila meščanska šola nekaj novega in neznanega. Mnogo napačnih mnenj je bilo treba razpršiti in mnogo pojasnjevati. Še zdaj ob desetletnici šole niso izginili vsi napačni pojmi o značaju in pomenu meščanske šole in marsikateri oče, mnogokatera mati ne pošilja svojega otroka v meščansko šolo, ker jo smatra za nekaj tujega in celo nepotrebnega.

Da razpršim ta napačna mnenja, sem zbral razne podatke o delovanju šole v preteklem desetletju, ki naj poleg nekaterih člankov pokažejo, kaj in kakšna je meščanska šola. S tem — tako se mi zdi — končamo najprimerneje prvo desetletje in pričnemo najdostojneje drugo.

V *L j u t o m e r u*, dne 15. julija 1929.

Jan Baukart.

II. Najstarejši Ljutomer.

(Donesek k vprašanju o njegovem nastanku.)

Za postanek naših krajev, t. j. sklenjenih človeških bivališč, navaja znanost razne vzroke. O nekih se lahko trdi, da so nastali na razvalinah starejših, n. pr. rimskih naselbin; drugod je tvoril početek kak samostan ali grad; neki so se razvili ob križišču važnih prometnih poti, ob stočišču dveh rek ali dolin, ob važnem prehodu preko reke, torej ob brodu, ob vznožju kakega prelaza i. t. d. Če natančneje premostrimo navedene vzroke, spoznamo, da tiči za vsemi en glavni vzrok in ta je možnost obrambe. V prošlih vekih je bila obrambnost mnogo važnejša ko dandanes in lego marsikaterega kraja je moči samo z njo pojasniti. Takrat, ko še ni bilo dalekonosnega strelnega orožja, je moral dobro obramben kraj biti za sovražnika že po narodi čim težje dostopen. Zato so ga zgradili na strmih hribu, ob sotočju rek ali sredi močvirja. Na drugi strani pa je bilo treba skrbeti za to, da so stanovalci v mirnih časih brez velikih težav zahajali na svoje njive in travnike in spravljali z njih svoje pridelke. Iz tega vzroka so se razvijali kraji čisto ob vznožju kakega grajskega hriba, pod varstvom gradu, ki je veljal kot pribežališče. Lep primer za tak razvoj je v ljutomerski okolici vas Podgradje pod nekdanjim Dolnjim gradom.

Kar velja za nastanek krajev sploh, velja tudi za Ljutomer, ki leži, obrnjen proti severovzhodu, pod Kamenščakom. Ta hrib se vleče v dolžini dveh ur od zapada proti vzhodu, je na južni strani proti dolini Kostanjevice položen, na severni, proti Ščavnici, pa precej strm. Proti vzhodu prehaja polagoma v diluvijalno obrežno teraso, ki se pričenja pri ljutomerskem pokopališču, ležečem na deloma glinašem in tod precej ravnem pobočju Kamenščaka. Zaradi gline je tu že nekdanja nastala opekarna. Obrežna terasa se vleče ob desni strani ceste Ljutomer—Stročja vas proti vzhodu vse do tja, kjer se Ščavnica približa vznožju Globočkega hriba in Veščice.

Kamenščak se dviga do 264 m nadmorske višine (vila Zemljič), medtem ko je tam, kjer ga prekorači cesta Žerovinci—Cezanjevci 243 m visok. Po njegovem grebenu teče cesta Ljutomer—Sv. Tomaž. Sestavlja ga, kakor kaže ime, v poglavitnem prodec; ta je skoro povsod pomešan z ilovico, ki je po železu, oz. njegovih spojinah rdečkaste barve. Prst je

sploh precej železnata in pisec te razprave je našel na po-
bočju Kamenščaka rjavega železovca v ledvičastih posnemkih.

Pod tem debelim slojem terciarnega prodeca leži lapor, ki
tvori poleg redkejšega peščenca jedro hriba, ob vznožju pa
so številni tanjši sloji aluvijalnih nanosov, prodeca, glin in
peska. Južno, položno stran in vzhodni konec pokrivajo vino-
gradi, njive, sadovnjaki in manjši kompleksi gozda, severna
stran je skoro vsa šumovita (bukev, breza, iglovci). Kamen-
ščak spremlja na severu vijugasta Ščavnica, tekoča v glav-
nem proti vzhodu. Pod vasjo Branoslavci se odcepi od nje
Globetka, ki teče potem severno od nje. Nekoliko nad Ljuto-
merom se cepi zopet tako, da nastaneta dve strugi: Stara
Ščavnica ali Suhača (Sühača, Sihača), ki predstavlja morda
prvotno glavno strugo in teče mimo meščanske šole, ter
Ščavnica. Ta se nad mestom približuje Kamenščaku in se potem
obrne proti sevrovzhodu; tako je med njo in vznožjem hriba
precej prostora za razvoj večje naselbine. Če se bližamo Lju-
tomeru od severne strani, moramo torej preko treh strug —
Globetke, Stare Ščavnice in Ščavnice — ki so nekdaj tvorile
velike ovire ter utemeljile obrambnost Ljutomera od severne
in sevrovzhodne strani. Povečale so to obrambnost še manj-
še struge, ki vežejo omenjene tri potoke, ter močvirje (šarje =
šašje), ki ga je še dandanes precej na obeh straneh Ščavnice,
pa ga je bilo nekdaj gotovo še več. Kovačič pravi v svoji knjigi
»Ljutomer«, na katero se tu opiram, da je bilo tam, kjer je danes
glavni del Ljutomera, v starodavnih časih močvirje in da je
n. pr. na Glavnem trgu še v preteklem stoletju tu in tam poga-
njalo trstje — znak nekdanjega močvirja. Zanimivo je, da je
svet severno od Globetke proti Noršincem, Babincem in Cve-
nu, koder se razprostira večji del ljutomerskih njiv, manj moč-
viren in tako je gotovo bilo v srednjem veku. Zato zadevajo
česte poplave le bližnjo okolico Ljutomera med Globetko in
Kamenščakom. Sam Ljutomer — menda cerkev — leži 184 m
nad morjem; na specijalki je ob cesti Križevci—Ljutomer pri
mostu čez Globetko zaznamovana nadmorska višina 177 m, ob
cesti Ljutomer—Stročja vas pri mostu čez Kostanjevico (desni
pritok Ščavnice) pa 178 m.

Iz dosedanjih izvajanj lahko posnamemo, da je Ljutomer
nastal na tem kraju, kjer se nahaja, v prvi vrsti zaradi tega,
ker je konfiguracija tal njegove bližnje okolice nudila možnost
lahke obrambe. Zgodovinski viri ga imenujejo poleg raznih
varijant Lutenwerde, Lutenberg, Lotenberg, celo »die insel

Lutenwerd«. Sicer označujejo viri iz poznega srednjega veka z nazivom »Lutenwerd« vse spodnje Mursko polje, trg pa z imenom Lutenberg, vendar je izraz »insel« zelo značilen. Za besedo »luten« si znanstveniki niso na jasnem, pač pa pravi Kovačič, da pomeni werd, wert, werde v stari visoki nemščini nizko obrežje, werder, t. j. sipino, ki se dviga iz vode, je z zelenjem in lesom obrasla ter se nekako ločuje od ostale zemlje, tvori nekak otok ali osredok, kakor jih je na spodnjem Murskem polju še več, ker se vije po njem razen že omenjenih potokov in strug še tudi takozvana Murica, staro korito Mure.

Na jedro prvotne naselbine kaže tako zvana Hausgasse ali Hausgaš, Haužanka, ki so jo današnji stanovalci po prevratu prekrstili v Vrtno ulico in ki drži od zgornjega konca Starega trga proti vzhodu. Ta ulica, skoro docela kmetskega značaja, se vleče ob vznožju zadnjega obronka Kamenščaka, ki ima v zgodovinskih virih ime Hausberg, slovenski Aužgovec. To ime priča, da je na njem nekdaš stal Haus, srednjevisokonemški hûs, kar znači prvotno branišče, ograjen, zavarovan prostor, po priliki gradišče, v srednjem veku pa grad. Prostor, kjer stoji zdaj osnovna šola, se je že od nekdaš imenoval Vahtarnica (Hochwart) in tu nam je iskati omenjeni »Haus«, gotovo delo nemške kolonizacije, ki pa je izginil najbrž v borbah Friderika III. z ogrskim kraljem Matijo Korvinom. Pod varstvom te utrdbe se je razvila naselbina, ki je po njej dobila ime »Luteinberg« ter je prvotno obsegala Hausgaš in gornji, višje ležeči del Starega trga. Cerkev je bila zgrajena pozneje in sicer izven trga, na vzvišenem prostoru, kjer prihaja današnja okrajna cesta s Kamenščaka v dolino. To vzpetost so nekdaš nazivali Cerkvenjak — Kirchberg, bližnji okoliš pa Ledino — nemški Lelein. Med cerkvijo in Starim trgom se je kot podaljšek Hausgaša razvila Frajnga — die Freiung, koje ime znači, da so vsaj nekatere, prvotne njene hiše bile proste raznih dajatev. Morda so bili prav tu tisti strelski dvorci in zajmi, ki jih zgodovinski viri večkrat omenjajo v Ljutomeru. Po Kovačiču so bili strelci (Schütze, Šuc, Šüc) najnižja stopnja fevdnikov, ki so dobivali od deželnega kneza v zajm posamezne kmetije in dvorce ter jim je bila odpuščena ali znatno znižana dača, zlasti pa robota; vsaj prvotno so bili davka prosti, zato pa so morali vsak čas kot strelci (z lokom ali samostrelom) vršiti vojno službo. Njih naloga je bila, braniti kraj zoper nenadne napade Madžarov, ki so jih v 12. stoletju začeli potiskati iz alpskih dežel v Ogrsko nižino.

Kovačič pravi, da nam ti strelski dvorci vsaj nekoliko pojasnjujejo početek ljutomerskega trga ob vznožju prvotnega gradu in da je nastanek Ljutomera pripisovati njegovemu značaju kot obrambni strelski naselbini, koje grad je bil le za brambo ter prvotno ni imel onega pomena, ki so ga imele graščine v drugih krajih. S tem pa seveda ni rečeno, da je bil grad prej ko ostala naselbina, zakaj domnevati smemo, da so že poprej Slovenci spoznali lahko obrambnost kraja ter se naselili ob vznožju hriba, v varstvu treh strug in močvirja, odkoder je bil hkratu lep razgled po Murskem polju na sever. Od te strani so gotovo tudi najčešče prihajale tolpe ropa željnih Madžarov. Lažji je bil dohod od vzhodne strani in gotovo je tod prav zaraditega med močvirjem ob Ščavnici in gričem Podhamerjem nastala naselbina strelcev, današnja Stročja = Strelčja vas.

Lahka obrambnost pa še ni vse. Važno je bilo, da je bila naselbina varna pred vsakoletnimi poplavami, ki so bile nekdanj večje ko dandanes, nadalje pa tudi to, da so prebivalci brez večjih težav zahajali na njive, travnike in v gozdove na polju ter na prisojni strani Kamenščaka, ki pripada po velikem delu ozemlju ljutomerske občine. Občinska cesta, ki drži s Starega trga preko tako zvanega Polakovega brega — tako pravijo danes vzhodnemu koncu Kamenščaka — in dalje na Rajžihar, je tvorila takrat najvažnejši in hkratu najlažji prehod do tega dela ljutomerskih zemljišč, ki so bila v srednjem veku v gospodarskem oziru zelo važna, ker je bilo v močvirnih predelih ob Ščavnici in njenih strugah pač šele malo oratne zemlje.

Če torej pregledamo vzroke, zakaj se je Ljutomer razvil prav tam, kjer je danes in kjer po današnjem mnenju ni najboljše lega za večjo naselbino, vidimo med njimi tri najtehtnejše: 1. dobro obrambnost, 2. varnost pred poplavami in 3. razmeroma lahek dostop do zemljišč. Vendar pa še s tem nismo dognali vseh vzrokov. Po vsem, kar nas uče do danes ohranjena stara imena ljutomerskih lok, smemo opravičeno soditi, da je bilo v srednjem veku na ozemlju ljutomerske občine mnogo več travnikov in gozdov ko dandanes in več ko sploh oratne zemlje. Svet je bil takrat pač mnogo bolj močviren. Za travnike pričajo imena: Srednje trate, Strotje ali Stročje, Gornje trate, Mala gmajna, Velika gmajna, Novi travniki, Šarje, Spodnje trate in Spodnji travniki, za šume pa: Hraščica, Brezje, Gornja Hraščica, Bukovje, Spodnji krč, Babji ložič in Za-

grajeni log. Torej se prebivalci Ljutomera niso bavili v prvi vrsti s poljedelstvom, ampak z živinorejo (konji, govedo).

V kmetijskem gospodarstvu je pitna voda, ki je ni treba daleč spravljati, največjega pomena za ljudi in za domače živali. Kakor so se Ljutomeržani na eni strani varovali poplav, tako so na drugi strani iskali pitne vode, ki je v nizko ležečem ozemlju ob Ščavnici niso mogli najti. Ni samo golo naključje, da se je najstarejši del našega mesta razvil ob vznožju Kamenščaka prav tam, kjer je cela vrsta živih vrelec dobre pitne vode ali studencev, ki jih je bilo lahko napraviti. Od vasi Cezanjevci — zapadno od Ljutomera — pa vse do zadnjega obronka hriba zasledimo ob njegovem vznožju, ponekod tudi višje na pobočju, črto, na kateri izvira pitna voda. Ta črta je običajno tam, kjer leži sloj prodca ali ilovice na laporju. V Ljutomeru samem naštejemo le nekatere važnejše vrelece oziroma studence. Zelo dobra pitna voda je pri gostilni »Triglav«; najbrž najmočnejši vrelec je za hišo mizarja Velnarja, za čigar delavnico je svet tako močviren, da uspeva tam rogoz; moker je dalje v svojem gornjem delu Zacherlov vrt. Močen vrelec je na dvorišču Marije Erjavec na Frajngi, manjši pri Smodišu; omeniti je tudi studenec ob skednju Janka Dijaka, ki ima studenec s pitno vodo celo v pivnici, in potoček, ki priteka iz občinske šume Bukovje. V Hausgaši omenim studenec — nekdanj vrelec — pri Stajnkovihi, potem pri Henriku Cimermanu; dalje je močviren travnik za stanovanjsko hišo Alojza Krainza, bolj zapuščen je star studenec z odtokom na dvorišču Filipičevem (prej Zmazkovem), na občinskem zemljišču za Hiralnico pa je studenec za precejšen del Hausgaša, poleg tega sledovi starejšega, zdaj zasutega studenca, odkoder še vedno odteka currek vode. Končno omenim še studenec med hišama kovača Tratnika in sodarja Dijaka ter star studenec z dobro pitno vodo na Starem trgu.

Iz Kamenščaka dobiva tudi velik del današnjega Ljutomera svojo pitno vodo in sicer po vodovodu. Ta voda pa ni dobra, ker je premehka in navadno precej topla. Vodovod zbira vodo na pobočju hriba nad Ljutomerom. Pred vojno je takratni občinski svet poklical strokovnjake, da bi poiskali večjih in izdatnejših vrelec z boljšo pitno vodo, kakor je daje vodovod in kakor je ima nižje ležeči, novejši del Ljutomera, kjer voda ponekod niti ni pitna. Vrtali so takrat na večih mestih, v poglavitnem na stari črti vrelec in studencev ter prišli do zaključka, da je vode za večji vodovod premalo.

K trem glavnim vzrokom, zakaj se je Ljutomer najprej razvil na označenem ozemlju — **dobra obrambnost, varnost pred poplavami in lahek dostop do njiv i. t. d.** — moramo torej prišteti še četrtega: **lahko desegljivo in dobro pitno vodo.** Brez te bi tudi obrambnost kraja bila precej dvomljiva. Brez dvoma je zanimivo in značilno, da **se krije črta prvotne naselbine: Hausgaš—Stari trg—Frajnga—Cerkvenjak s črto vrelcev in studencev.**

Razen zgodovinskega dokaza imamo torej tudi zemljepisni dokaz za to, da so omenjeni deli Ljutomera najstarejši.

III. Zgodovina meščanske šole.

Ljutomer se more ponašati s tem, da je imel meščansko šolo, še preden so v drugih slovenskih krajih mislili na ustanovitev take šole. Temelj ji je položil dr. Ivan Gottweiss, bivši oskrbnik in najemnik graščine Branek pri Cezanjevcih blizu Ljutomera, potem veleposestnik in trgovec v Ljutomeru. Ta za naš kraj velezaslužni mož je bil najdenček ter se je rodil leta 1779. v Mariboru. Po zaslugi raznih dobrotnikov je šel v šole, študiral v Gradcu modroslovje, pozneje pa pravo ter postal doktor prava. Nekaj let je služil v Gradcu in Mariboru kot profesor ter slovel tudi kot nemški pesnik. Potem je šel za uradnika v grad Branek pri Cezanjevcih, katerega oskrbniki so bili do l. 1850. tudi okrajni komisarji ter krajni in kriminalni sodniki za spodnje Mursko polje in del Ljutomerskih goric. Tam se je poročil s hčerjo takratnega najemnika graščine ter postal pozneje sam najemnik in oskrbnik tega veleposestva. Zadnja leta je preživel v Ljutomeru, kjer še stoji njegova hiša, zdaj last dr. Marka Stajnika. Bil je dober gospodar in kmetijski strokovnjak ter storil za Ljutomer mnogo dobrega: ustanovil je bolnico — ustanovo upravlja sedaj mestna občina — zravnal potok Globetko, zasadil drevored jagnjedov proti pokopališču, ki ga sedaj ni več, ter skrbel za olepšavo in povzdigo trga. Umrl je 1. maja 1850.

V svoji oporoki z dne 16. novembra 1848 je volil 8000 gold. v srebru za ustanovitev meščanske šole, kar je razvidno iz ustanovne listine. Določil je, da se mora ves pouk vršiti v »slovanskem« in nemškem jeziku in da mora učitelj, ki prejema iz obresti ustanovne glavnice plačo letnih 400 gl., biti slovanskega rodu brez ozira na plemo. Poseben manjši znesek je določil za

nakup učil in šolske opreme. Trška občina Ljutomer je dne 9. maja 1855 sprejela to ustanovo, ki je znašala 10.000 gold., ter prevzela dne 1. oktobra 1862 jamstvo za varnost glavnice.

Z začetkom šolskega leta 1861—1862 se je bila že otvorbila meščanska šola, kar je razvidno iz ohranjenega kataloga in inventarja. To leto so jo posečali 4 učenci. Poučevala sta na njej Medved Karol in Hafner Franc, v šolskem letu 1862—1863 pa Hafner sam. S šolskim letom 1863—1864 se je meščanska šola spremenila v enorazredno komunalno nižjo realko s pravico javnosti. V šolskih letih 1863—1864 do 1867—1868 je

Poslopje meščanske šole v Ljutomeru.

učiteljeval na njej Motz Jožef, ki ga je leta 1868. nasledoval Sponda Karol. L. 1878. je prišel za vodjo in učitelja Kryl Ivan, moravski Čeh, ki je služboval na njej do konca šolskega leta 1914—1915, ko se je šola zatvorila za toliko časa, dokler bi dobival Ivan Kryl svojo pokojnino iz Gottweišove ustanove. Umrl pa je že 15. decembra 1915; pokojnino dobiva njegova vdova.

To šolo je v 54 letih njenega obstoja posečalo 1143 učencev in učenk; najmanj jih je bilo v šolskem letu 1867—1868 (3), največ 1910—1911 (43). Po ustanovnem pismu so se prvenstveno sprejemali učenci iz trga in župnije Ljutomer. V šolskem letu 1873—1874 sta se sprejeli prvi učenki, ki jih je pozneje bilo skoro vsako leto po nekoliko. Ohranjeni imeniki pričajo, da je ta šola dala dobro podlago vsakemu iz Ljutomera in

okolice, ki je nameraval v višje šole, da pa je tudi izobrazila skoro vse tiste, ki so igrali ali še igrajo v svojem okolju brez nadaljnjih šol kako pomembnejšo vlogo. Reči moramo, da je Gottweißova ustanova v polni meri izpolnila svojo nalogo ter bila za Ljutomer in njegovo okolico važen kulturni činitelj.

Dne 4. maja 1902 je načelnik Okrajne posojilnice v Ljutomeru, Ivan Kukovec, predlagal na občnem zboru tega zavoda, naj se vsako leto odda polovica čistega dobička v poseben sklad za osnivanje slovenske meščanske šole v Ljutomeru. Predlog je bil sprejet in sklad je tekom let dosegel znesek 53.233.80 K.

Dne 1. julija 1904 je okrajni zastop ljutomerski na inicijativo svojega načelnika Ivana Kukovca vložil prvi tisočak v svoj posebni fond za meščansko šolo. Po smrti tega zaslužnega moža, ki je bil dolgo let deželni poslanec in načelnik okrajnega zastopa ter priznan vodja ljutomerskih Slovencev, torej po l. 1908 se je prenehalo z nabiranjem tega sklada. Vendar ga je bilo leta 1919. 4542.15 K.

Tako sta želja po napredku ter uvidevnost ljutomerskih in okoliških narodnjakov pripravljali temelje današnji meščanski šoli.

Na drugi strani pa so naši narodni nasprotniki ustanovili svoji deci in deci od njih odvisnih Slovencev posebno nemško šolo, ki je bila otvorjena na Veliko noč l. 1894. L. 1895. je društvo »Deutscher Schulverein« postavilo novo šolsko poslopje, ljutomerska trška občina je dala stavbišče ter 1000 gold.

Dne 29. oktobra 1918 je Narodno Viječe v Zagrebu proglasilo neodvisnost jugoslovenskih dežel. S tem se je zrušilo tudi gospodstvo nemške in ponemčene manjšine v Ljutomeru. Meseca decembra 1918 je okrajni šolski svet v Ljutomeru odredil popis otrok iz okoliša ljutomerske nemške šole, torej samo iz trga, ki bi v novih državnih razmerah še hoteli posecati to šolo. Ker je bilo teh otrok premalo, je okrajni šolski svet zavrnil šolo. Temu je pritrnil tudi višji šolski svet v Ljubljani, vlada pa je šolsko poslopje in zemljišče, last »Schulvereina«, postavila pod nadzorstvo.

Za ustanovitev meščanske šole so bili zdaj dani vsi pogoji: Gottweißova ustanova v znesku 21.859.47 K, ki jo je uprav-

ljala trška občina, sklada Okrajne posojilnice in okrajnega zastopa ter prazno poslopje bivše nemške šole.

Meseca avgusta 1919 sta takratni načelnik Okrajne posojilnice Ludvik Babnik, posestnik in vrvar v Ljutomeru, pozneje drugi slovenski župan, in okrajni šolski nadzornik Ivan Koropec osebno intervénirala v Ljubljani pri vseh merodajnih mestih, da se naj v Ljutomeru ustanovi meščanska šola. Ko so se potem okrajni zastop ljutomerski, Okrajna posojilnica in trška občina zavezali, da bodo solidarno pokrivali troške za vzdrževanje šole, je višji šolski svet v Ljubljani dne 12. septembra 1919 ustanovil trirazredno meščansko šolo v Ljutomeru za dečke in deklice, torej mešano in s kmetijskim značajem.

Tako so se izpolnile želje mnogih, za izobrazbo širokih slojev vnetih rodoljubov in Ljutomer je pridobil z meščansko šolo važen kulturni faktor.

Šolsko leto 1919—1920.

Za začasnega ravnatelja je bil imenovan Jan Baukart, ki je od leta 1909 do 1918 služboval na deški osnovni šoli v Ljutomeru, v šolskem letu 1918—1919 pa na novo ustanovljeni slovenski meščanski šoli v Žalcu. Za začasnega strokovnega učitelja je bil prideljen Alojz Bajec, od leta 1891. do 1893. učitelj v Lomu in pri Sv. Luciji na Goriškem, od leta 1893. do 1897. prov. vadniški učitelj v Gorici, od leta 1897. do 1912. voditelj na pripravnici v Sežani, od leta 1912. do 1919. vad. učitelj na moškem učiteljišču v Gorici. Verouk je prevzel kaplan Andrej Lovrec.

Šolsko poslopje, v katerem je poprej bilo nastanjeno vojaštvo, je bilo treba popraviti, zato se je otvoritev šole zavlekla do 6. oktobra. Ker se je vpisalo veliko število učencev oz. učenk, je višji šolski svet otvoril vzporednico in pridellil šoli še Hermino Mahorčič, ki je od leta 1908 do 1919 bila službovala na osn. šoli pri Kapeli. Dne 3. dec. sta si ogledala šolo člana višjega šolskega sveta, dvorni svetnik dr. Skaberne in viš. šol. nadzornik Gaberšček. Dne 21. januarja 1920 se je sestavil začasni upravni odbor, ki mu je načeloval Ludvik Babnik. Dne 1. aprila 1920 je bil Jan Baukart imenovan za definitivnega ravnatelja. Dne 18. februarja 1920 je Okrajna posojilnica v Ljutomeru kupila od sekvestra društva »Deutscher Schulverein« poslopje meščanske šole za znesek K 30.000—. Zavezala se je,

da ga da na razpolago v šolske namene, v prvi vrsti za meščansko šolo, in da ga proda za isti znesek na vsakokratno zahtevo krajnega šolskega sveta v Ljutomeru šolski občini Ljutomer. Dne 18. marca 1920 je ministrstvo trgovine in industrije potrdilo to prodajo. Dne 6. maja 1920 je bila imenovana za zač. učiteljico žen. ročnih del Angela Karba, ki je od leta 1902 bila poučevala na dekliški osn. šoli v Ljutomeru. Dne 26. maja 1920 je nadzoroval šolo nadzornik mešč. šol. g. Miroslav Šijanec.

Šola je proslavila v teku šolskega leta stoletnico rojstva Simona Jenka, obletnico osvoboditve in ujedinjenja, Vidov dan ter rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra I.

Sklep 1. polletja je bil 14. februarja, sklep šolskega leta 15. julija. O učnih uspehih glej pregled!

Dne 4. februarja 1920 se je v prostorih meščanske šole pričel pouk na novo ustanovljeni obrtno nadaljevalni šoli, katere vodstvo je prevzel Jan Baukart.

Šolsko leto 1920—1921.

Šolsko leto se je pričelo 16. sept. Otvorila sta se 1. razred in 2. z vzporednico. Za začasnega strokovnega učitelja je višji šolski svet pridobil Ivana Verbiča, ki je bil poprej začasni šolski vodja pri Št. Jerneju nad Muto in je bil v šol. letu 1919—1920 posečal meščansko-šolski tečaj v Ljubljani. Dne 12. aprila je posetil šolo nadzornik meščanskih šol g. Franc Fink. Dne 6. maja 1921 je višji šolski svet imenoval Angelo Karba za stalno učiteljico ročnih del. Dne 13. maja 1921 je višji šolski nadzornik g. dr. Leopold Poljanec posetil šolo ter izrazil svoje zadovoljstvo z uspehi šole. Dne 17. in 18. junija 1921 je nadzornik za risanje g. Janko Koželj nadzoroval pouk v tem predmetu.

Šola je razen običajnih državnih praznikov proslavila tudi rojstni dan Njeg. Vis. regenta Aleksandra ter praznik sv. Cirila in Metoda.

Sklep 1. polletja je bil 12. februarja, sklep šolskega leta 14. julija.

Šolsko leto 1921—1922.

Šolsko leto se je pričelo 15. sept. Pouk se je vršil v treh razredih. Pouk petja je prevzel za to leto učitelj deške osnov. šole Franc Zacherl, verouk pa kaplan Matija Zadravec. Višji šolski svet je dne 29. oktobra 1921 pridobil šoli Julijo Perko, ki je poprej službovala v Kostelu pri Kočevju ter absolvirala

višjo pedagoško šolo v Zagrebu. Dne 24. novembra 1921 je bil Ivan Verbič imenovan za stalnega strok. učitelja na mešč. šoli v Krškem. Namesto njega je viš. šolski svet pridellil Milico Jug, ki je poprej službovala na osn. šoli v Podovi ter meseca novembra 1921 položila usposobljenostni izpit za mešč. šole. Dne 24. aprila 1922 je pokrajinski namestnik Ivan Hribar posetil Ljutomer ter sprejel med učiteljstvom tudi ravnatelja meščanske šole. Dne 19. maja 1922 je posetil šolo nadzornik mešč. šol g. Franc Fink.

Razen običajnih državnih praznikov je šola proslavila spomin med počitnicami, 16. avgusta 1922, umrlega kralja Petra I., dan zaroke Njeg. Vel. kralja Aleksandra I. (3. jan. 1922), dan njegove poroke (2. junija 1922), spomin skladatelja Runjanina in 300letnico francoskega dramatika Moliere-a.

Sklep 1. polletja je bil 28. februarja, sklep šol. leta 28. junija 1922.

Šolsko leto 1922—1923.

Pouk se je pričel 15. septembra 1922 v štirih razredih. Dne 7. sept. 1922 je bil strokovni učitelj Alojz Bajec imenovan za šolskega upravitelja osnovne šole v Murski Soboti. Dne 13. sept. je višji šolski svet pridellil šoli strokovnega učitelja Mirka Mesojedca, ki je poprej služboval na 4. deški osnovni šoli v Ljubljani ter bil pridelljen državni gimnaziji v Kočevju; eno leto je študiral na višji pedagoški šoli v Zagrebu. Dne 3. oktobra je bil pridelljen šoli še Joško Trobej, ki je poprej služboval na mešč. šoli v Murski Soboti. Dne 31. jan. 1923 je Mirko Mesojedec odšel v 2. letnik višje pedagoške šole v Zagrebu, namesto njega pa je bil dne 29. jan. 1923 pridelljen Valko Razinger, poprej učitelj na osn. šoli na Jesenicah. Dne 18. jan. 1923 se je vršila seja upravnega odbora, učiteljstva in drugih faktorjev, ki so pod predsedstvom gosp. nadzornika Franca Finka odobrili učni načrt za 4. razred. Dne 18. junija 1923 je nadzornik gosp. Franc Fink nadzoroval šolo.

Poleg običajnih državnih praznikov je šola proslavila spomin škofa in šolnika A. M. Slomška, rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marije, krst Nj. Vis. prestolonaslednika Petra, praznik sv. Cirila in Metoda in spomin judenburških žrtev (2. junija 1923). Dne 3. in 6. jan. so učenci in učenke nastopili z igro Ljudmile Poljanec »Pot k domu«, ki je poleg lepega moralnega uspeha dosegla 900 Din dohodkov za ubožne učence. Od

28.—30. junija je šola razstavila risbe in ženska ročna dela; poset razstave je bil dovoljen, gmotni uspeh (prostovoljni prispevki) lep, moralni pa še lepši.

Sklep prvega polletja je bil 31. jan., sklep šolskega leta 28. junija 1923. Dne 12. sept. 1923 so se vršili ponavljalni izpiti.

Šolsko leto 1923—24.

Dne 13. septembra se je pričel pouk v štirih razredih. Dne 8. oktobra 1923 je višji šol. svet začasno ukinil 4. razred, ker je štel samo devet učencev. Strokovni učitelj Mirko Mesojedec se je s tem šolskim letom vrnil z višje pedagoške šole v Zagrebu, kjer je bil položil diplomski izpit. Učitelj Valko Razinger pa je bil prideljen mešč. šoli pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Ob ukinitvi 4. razreda je viš. šolski svet pridellil Marka Mesojedca deški mešč. šoli v Spod. Šiški. Verouk je poučeval kaplan Miloš Ferk. Dne 11. junija 1924 je posetil šolo nadzornik mešč. šole gosp. Franc Fink.

Razen običajnih državnih praznikov ni bilo nobenih posebnih proslav. Na koncu šolskega leta se je šola udeležila propagandne razstave mešč. šol. v Beogradu.

Z drugim polletjem se je v vseh razredih ustanovil Podmladek Društva Rdečega križa.

Sklep prvega polletja je bil 31. jan. 1920, sklep šolskega leta pa 17. junija 1924 in to zaradi kongresa učiteljstva mešč. šol v Novem Sadu. Ponavljalni izpiti so se vršili dne 13. sept. 1924.

Šolsko leto 1924—1925.

Šolsko leto se je pričelo 14. septembra 1924 z otvoritvijo treh razredov. Koncem šolskega leta (15. julija 1925) je bila strok. učiteljica Milica Jug premeščena za stalno učiteljico na 1. dekliško mešč. šolo v Mariboru. Meseca junija 1925 je strok. učiteljica Julija Perko položila na višji pedagoški šoli v Zagrebu diplomski izpit. Dne 12. marca 1925 je nadzornik mešč. šol. gosp. Franc Mravljak nadzoroval šolo.

Vršile so se običajne patriotske proslave, razen teh pa še proslava spomina poljskega pisatelja Henrika Sienkiewicza in »francoski dan« (26. marca). Dne 22. novembra 1925 se je otvorila železnica Ormož—Ljutomer—Murska Sobota; šola se je korporativno udeležila te slavnosti.

Sklep 1. polletja je bil 31. januarja. Sklep šolskega leta 28. junija 1925. Ponavljalni izpiti so se vršili 31. avgusta 1925.

Šolsko leto 1925—1926.

V tem šolskem letu je doživela šola nov razmah. Šolsko leto se je pričelo 1. septembra 1925; otvorili so se štirje razredi s paralelko k I. razredu. Strokovni učitelj Joško Trobej je odšel na višjo pedagoško šolo v Zagrebu, strokovna učiteljica Julija Perko pa je bila premeščena na realno gimnazijo v Banji Luki, in pozneje na državno učiteljsko na Cetinju. Na novo so bili šoli prideleni: Božidar Jugović, poprej učitelj osn. šole v Klokotu v Kosovskem okrožju, za srbohrvaščino (24. avgusta 1925); Josip Križman, poprej učitelj osn. šole v Slov. Bistrici (14. sept. 1925); Angela Schwarz, poprej učiteljica dekliške osn. šole v Ljutomeru (22. sept. 1925); Čulk Marija, poprej učiteljica na osn. šoli v Cezanjevcih (22. septembra 1925) in Žagar Josip, absolvent šole za umetno obrt na Dunaju, pridelen poprej državni realki, oziroma gimnaziji v Mariboru, za risanje (3. oktobra 1925). Dne 11. marca 1926 je nadzoroval šolo inšpektor za srednje in mešč. šole, gosp. dr. Adolf Pečovnik.

Dne 28. avgusta 1925 je ministrstvo prosvete izdalo nov učni načrt za I. in II. razred, ki ga je 23. decembra 1925 ukinilo; z drugim polletjem je zopet uvedlo stari učni načrt. Dne 5. septembra 1925 je odredilo ocenjevanje vedenja in napredka po lestvi od 5 (odlično) do 1 (nezadostno).

Patrijske slavnosti so bile sledeče: državni prazniki, med njimi Vidov dan, ki ga je proslavil Podmladek Društva Rdečega križa z lepo, splošno pristopno akademijo v Katoliškem domu; dalje proslava spomina Petra II. Njegoša, nesrečnega koroškega plebiscita, 1000letnico hrvatskega kraljestva in kralja Tomislava, dan sv. Save in 50letnico rojstva Ivana Cankarja. Na koncu šolskega leta je šola priredila razstavo vseh izdelkov, ki je dosegla izredno lep moralen in tudi primeren gneten uspeh.

Prvo polletje je zaključila šola 30. januarja, šolsko leto 28. junija 1926. Ponavljalni izpiti so se vršili 31. avgusta 1926.

Šolsko leto 1926—1927.

Šolsko leto se je pričelo 1. septembra 1926. Šola je štela štiri razrede s paralelko k II. razredu. Dne 26. julija 1926 je ministrstvo prosvete imenovalo na šolo strok. učiteljico Alfonzo Lindtner, ki je poprej poučevala na zasebni dekliški meščanski šoli šolskih sester v Mariboru ter položila izpit na višji peda-

goški šoli v Zagrebu; dalje je ministrstvo pridělilo šoli Emo Scheithauer, poprej učiteljico na osn. šoli v Vinici pri Črnomlju (8. sept. 1926), in kot kontraktualnega učitelja Miroslava Prešla, poprej učitelja v Katinari pri Trstu. Učitelj Josip Križman in učiteljica Angela Schwarz sta bila dne 17. avgusta 1926 premeščena na osn. šolo pri Sv. Janžu pri Dravogradu, učiteljica Marija Čulk pa je bila dne 21. septembra 1926 sprejeta v višjo pedagoško šolo v Zagrebu. Dne 12. februarja 1927 je inšpektor za sred. in mešč. šole, gosp. dr. Adolf Pečovnik, nadzoroval šolo.

Razen državnih praznikov je šola proslavila spomin vojvode Putnika in drugih za narod zaslužnih mož (20. oktobra 1926), dalje dan Sv. Save ter sv. Cirila in Metoda.

S tem šolskim letom je ministrstvo prosvete uvedlo tudi na mešč. šolah tromesečja ter predpisalo končni izpit.

Prvo tromesečje se je končalo 3. decembra, drugo 2. marca, tretje 21. junija; končni izpit se je vršil od 22. do 25. junija 1927. Šolsko leto smo sklenili na Vidov dan s primerno šolsko proslavo. Ponavljalni izpiti so bili 31. avgusta 1927.

Šolsko leto 1927—1928.

Šolsko leto se je pričelo 1. septembra 1927. Šola je štela štiri razrede z vzporednico k 3. razredu. Min. prosvete je pridělilo šoli strok. učiteljico Minko Kecelj, ki je poprej službovala na osnovni šoli pri Sv. Križu pri Rogaški Slatini ter položila diplomski izpit na višji pedagoški šoli v Zagrebu (28. avgusta 1927) in Svojmira Jamška z deške meščanske šole v Ptuj (26. oktobra 1927). Dne 3. julija 1928 je bila Minka Kecelj premeščena na meščansko šolo na Jesenicah. Dne 11. februarja 1928 je inšpektor za srednje in meščanske šole, g. dr. Adolf Pečovnik, nadzoroval šolo.

Državne praznike je šola proslavila na običajen način, Vidov dan posebej s svečano akademijo v Sokolskem domu, ki jo je priredil Podmladek Društva Rdečega križa, dalje rojstvo Nj. Vis. princa Tomislava (20. jan. 1928), spomin dr. J. Ev. Kreka (8. oktobra 1927), zaključek premirja 1918 (12. nov. 1927), rojstvo sv. Cirila (15. dec.), 50letnico Otona Župančiča (23. jan. 1928) in dan sv. Save. Od 1. do 8. julija 1928 se je v prostorih šole vršila higijenska razstava. Dne 29. aprila 1928 je Podmladek Društva Rdečega križa nastopil na odru Sokolskega doma s pravljico igro Frana Lovšina »Desetnik

in sirotica« ter dosegel lep moralen in gmoten uspeh.

Prvo tromesečje je končalo 3. decembra 1927, drugo 2. marca 1928, tretje pa 16. junija. Končni izpit se je vršil od 21. do 26. junija. Ponavljalni izpiti so bili dne 31. avgusta 1928.

Po akademiji ob 10 letnici šole (Vidov. dan).

Šolsko leto 1928—1929.

Šolsko leto se je pričelo 1. septembra 1928. Šola je imela štiri razrede s paralelko k prvemu razredu. Ministrstvo prosvete je učiteljico Hermino Mahorčič premestilo na dekliško osn. šolo v Celju (15. avgusta 1928); imenovalo pa je na šolo strok. učitelja Josipa Stancerja in strok. učiteljico Vido Pogachnik, ki sta oba položila diplomski izpit na višji pedagoški šoli v Beogradu. Dne 28. in 29. novembra 1928 je inšpiciral šolo inspektor za srednje in mešč. šole, gosp. dr. Adolf Pečovnik. Dne 15. decembra 1928 je umrla učiteljica ženskih ročnih del Angela Golar-Karba.

Razen običajnih državnih praznikov je šola proslavila 10. obletnico prebitja solunske fronte (8. oktobra 1928), osvoboditve avstrijskih Jugoslovenov (29. oktobra 1928), obletnico rojstva J. J. Stroßmajerja (5. febr. 1929), dan sv. Save ter sv. Cirila in Metoda.

Prvo tromesečje je končalo 3. decembra 1928, drugo zaradi izredno ostre zime in od te povzročene enotedenske prekinitve pouka dne 8. marca, tretje tromesečje pa 16. junija 1929. Končni izpit se je vršil od 20. do 26. junija. Ponavljalni izpiti so določeni za 3. avgust.

Na Vidov dan je Podmladek Društva Rdečega križa priredil v proslavo desetletnice šole svečano akademijo; vršila se je v Sokolskem domu, na vzporedju so bile pevske in godbene točke, deklamacije, rajalni nastop ter govor ravnatelja o pomenu meščanske šole in obletnice njene ustanovitve. Razstavo vseh izdelkov pa je šola priključila obrtni, industrijski in kmetijski razstavi, ki se je vršila v Ljutomeru (deloma v prostorih šole) od 11. do 18. avgusta 1929.

Učila. Šola je ob ustanovitvi prevzela zbirko učil bivše nemške šole ter bivše enorazredne nižje realke; slednja je bila manj vredna, v slabem stanju ter deloma zastarela. Vsa leta se je zbirka izpopolnjevala z nabavo raznih fizikalnih aparatov, potrebščin za pouk kemije, z zbirko mineralij, z nagačenimi pticami in drugimi prirodopisnimi preparati, s številnimi slikami iz prirodopisja, zemljepisja in zgodovine ter z mnogimi zemljevidi. Za ženska ročna dela se je nabavil šivalni stroj, dalje je kupila šola razne zbirke narodnih ornamentov in okras-kov. Za deška ročna dela se je nabralo s časom precej raznega orodja (mizarskega, knjigoveškega in dr.). Za risarski pouk rabijo razne posode, vaze in modele, za pouk geometrije in geom. risanja pa ima šola zbirko geom. likov iz lepenke, oziroma lesa.

Knjižnica. Šola je prevzela tudi knjižnico bivše nemške šole, v kateri pa so bila ostala samo zastarela ali drugače manj pomembna dela. Vsako leto je šola kupila številne knjige pedagoške in splošno znanstvene vsebine za učiteljsko knjižnico ter jo tako izpopolnjevala. Na novo je osnovala šolarsko knjižnico z vsemi slovenskimi mladinskimi knjigami ter precejšnjim številom knjig v srbščini, oziroma hrvaščini. Prav tako je vsako leto izpopolnjevala zbirko učnih knjig za ubožne učence.

Kmetijska smer šole. Pretežni del učencev, oziroma učenk je kmetskih staršev, toda tudi obrtniki in trgovci v Ljutomeru in okolici se mnogo bavijo s kmetijstvom, tako da je šola tudi po številu učencev(k) izrazito kmetijskega značaja. To svojo smer je šola poudarjala dosledno v vsem pouku, osobito pa v nekaterih predmetih, tako v prirodopisju, fiziki, kemiji, higijeni, v računstvu (kmetijsko knjigovodstvo), v jezikovnem pouku (poslovni spisi), pri geometriji in geom. risanju (načrti) in pri prostoročnem risanju. Dokler je imel četrti razred svoj posebni učni načrt, je bila ena tedenska ura določena za pouk v kmetijstvu, seveda samo za dečke. Največ je v tej smeri zalegel pouk v deških ročnih delih. Učenci so bili mnogo ur zapo-

sleni v sadovnjaku s snaženjem, obrezovanjem in škropljenjem dreves ter z zatiravanjem škodljivcev; v drevesnici so sadili, cepili, pleli, trebili, okopavali in škropili; sami so napravili brajde iz železnih cevi in žice, pleli trte, jih škropili in žveplali. Posamezniki so opravljali tudi čebelarska dela. Vsako leto so učenci tretjega in četrtega razreda dobivali iz drevesnice divjake in mlada drevesca, da so potem doma nadaljevali vzgojo sadnih dreves. Tudi pouk v ženskih ročnih delih se je prav tako kakor pouk v gospodinjstvu v posebni meri oziral na potrebe kmetskega stanu. Razen teoretskega pouka so dobivale učenke praktična navodila za pridelovanje sočivja in vzgojo cvetlic na vrtu in v sobi. Nekaj let je učiteljica ženskih ročnih del poučevala praktično tudi kuhanje in sicer v treh tedenskih urah; ker nima šola za to posebne kuhinje, se je vršil pouk v precej prostorni kuhinji učiteljičinega stanovanja nasproti šoli. Nagrado za ta pouk je plačeval upravni odbor.

Šolski vrt. Ob ustanovitvi meščanske šole je bil obširni šolski vrt s sadovnjakom vred precej zanemaren in sicer zaradi tega, ker so bili med vojno in še v letu 1919. nastanjeni v šolskem poslopju vojaki in ker šola od leta 1918. do 1920. ni imela pravega gospodarja. V teku let se je to temeljito izpremenilo in danes je vrt meščanske šole v prav dobrem stanju. Pred šolo so nastale cvetlične grede in rabate, zasadilo se je okrasno grmičje, napravil plot in žična ograja. Zelenjadni vrt je bilo treba na novo regulirati: vanj se je navozilo več sto voz prsti, tako, da je danes varen poprej čestih poplav. Dobil je tudi toplo gredo iz betona in žično ograjo, ki ga loči od sadovnjaka. Iz drevesnice se je v teku let razsadilo lepo število sadnih dreves. V sadovnjaku, kjer se je zasadilo nekaj hrušk, črešenj, sliv, orehov, jablan in trt, stojita čebelnjak za 16 Žnideršičevih panjev in z vsem potrebnim orodjem ter vrtna lopa. Potrebna bi bila še večja lopa za vrtnarsko in drugo orodje ter drva.

Dne 5. decembra 1925 je kratkotrajna povodenj napravila na vsem vrtu, osobito v čebelnjaku, precej škode. V zimi 1928-1929 so zajci oglodali skoro vse ceplence (skakali so preko ograje), zmrznile pa so tudi več kot dvajsetletne trte ob južni strani šole.

Zdravstveno stanje mladine. Vseh deset let je bilo zdravstveno stanje šolske mladine z malimi izjemami prav dobro. Nalezljive bolezni so bile le sporadične ter niso motile rednega pouka.

Podmladek Društva Rdečega križa. Od drugega polletja šolskega leta 1923—1924 dalje deluje v vseh razredih Podmladek D. R. K., skrbi za povzdigo higijenskih prilik v šoli in doma, za podporo revnih otrok, za vojaške grobove ter prireja skoro vsako leto akademijo ali kako igro v svoje človekoljubne namene.

Obrtna nadaljevalna šola. Od šolskega leta 1919.—1920. dalje je nastanjena pod streho meščanske šole splošna obrtna nadaljevalna šola z dvema razredoma in pod vodstvom ravnatelja.

Upravni odbor. Ob ustanovitvi šole so se okrajni zastop ljutomerski, trška občina Ljutomer in Okrajna posojilnica v Ljutomeru solidarno obvezali, da bodo pokrivali izdatke za stvarne potrebščine šole in sicer prvi polovico, ostali dve korporaciji vsaka eno četrtno. Dne 21. januarja 1920 se je sestavil upravni odbor, ki so ga tvorili: za okrajni zastop Joško Rajh in dekan Jožef Ozmec, za trško občino Anton Misja in Viktor Kukovec, za Okrajno posojilnico Ludvik Babnik in Jožef Karba; šolo je zastopal ravnatelj. Načelstvo je prevzel Ludvik Babnik. V šolskem letu 1920.—1921. je Okrajna posojilnica poslala v odbor mesto Ludovika Babnika svojega blagajnika Jakoba Rajha. Načelstvo je prevzel Anton Misja. V šolskem letu 1922—1923 je Ludvik Babnik zopet vstopil v odbor tokrat kot zastopnik trške občine in namesto odstopivšega Viktora Kukovca ter mu načeloval do svoje smrti leta 1924. Namesto umrlega člana dekana Jožefa Ozmece je okrajni zastop leta 1923. poslal v odbor Dragotina Novaka. Iz odbora je izstopil Anton Misja, umrl pa je član Jožef Karba. Namesto Antona Misje je zastopal trško občino Fran Repič, namesto Ludvika Babnika pa dr. Ivan Stojan, ki je prevzel tudi načelstvo. Okrajna posojilnica je izjavila, da je pošel njen fond za meščansko šolo in da ne more več v denarju prispevati za vzdrževanje šole. Zato sta prevzela vse troške Okrajni zastop in trška občina in sicer prvi dve tretini, druga eno tretino vseh izdatkov. Okrajna posojilnica pa daje poslopje in zemljišče šoli v brezplačno uporabo. Od tega časa ima Okrajna posojilnica v odboru samo enega zastopnika. V šolskem letu 1926—1927 sta zastopala okrajni zastop nekaj mesecev Andrej Roškar in Viktor Kukovec. Od šolskega leta 1927—1928 tvorijo odbor: za mestno občino gg. Franc Zacherl (načelnik) in Henrik Cimerman, za okrajni zastop gg. Ožbalt Hönigmann in Franc

Seršen, za Okrajno posojilnico gg. Jakob Rajh, za šolo Jan Baukart (poslovodja).

Upravni odbor skrbi za stvarne potrebščine šole (vzdrževanje poslopja, šolska oprema, učila, knjige, tiskovine i. t. d.) Ves čas je bil šoli zelo naklonjen ter ji v svoji uvidevnosti ni odrekel gmotnih sredstev, ki so bila za njen razvoj potrebna. Prav tako so tudi faktorji, ki šolo vzdržujejo, znali vedno ceniti njen kulturni in gospodarski pomen. Proračuni za preteklo desetletje so predvidevali nastopne zneske:

leta 1919 K 9.000.—	leta 1925 D 40.000.—
» 1920 K 14.000.—	» 1926 D 54.109.—
» 1921 K 24.000.—	» 1927 D 43.700.—
» 1922 K 36.000.—	» 1928 D 37.550.—
» 1923 D 30.000.—	» 1929 D 39.520.—
» 1924 D 30.000.—	

Izdatki pa so znašali:

leta 1919 K 8 287.—	leta 1925 D 55.312.—
» 1920 K 14.143.—	» 1926 D 54.696.—
» 1921 K 24.970.—	» 1927 D 52.314.—
» 1922 K 44.244.—	» 1928 D 41.567.—
» 1923 D 31.090.—	do 1. 7. 1929 D 18.000.—
» 1924 D 36.691.—	

Omenti je, da je tudi okrajni zastop v Gornji Radgoni rade volje prispeval k izdatkom za vzdrževanje šole in sicer l. 1924. Din 2500.—, l. 1925. Din 5000.—, l. 1926. Din 10.000, l. 1927. Din 5000.—, l. 1928. Din 5000.— in l. 1929. Din 5000.—. Zasluga za to gre v prvi vrsti obema načelnikoma oz. gerentoma okr. zastopa, g. Jakobu Zemljiču in g. Ivanu Lančiču.

Poslopje. Z razvojem in naraščajočimi potrebami meščanske šole sploh se je v teku prvega desetletja pokazalo, da je poslopje naše meščanske šole že premajhno. Tako nima šola posebne risalnice s risalnim kabinetom, sobe za deška ročna dela, sobe za ženska ročna dela, kuhinje s pralnico in likalnico, pri telovadnici eventuelne oblačilnice s kopeljo (prho) in stanovanja za ravnatelja. Dograditev vseh teh ali vsaj najpotrebnejših prostorov, kakor si jih je zamislil ustanovitelj slovenske meščanske šole, g. dr. Leopold Poljanec, je najvažnejša naloga bližnje bodočnosti.

IV. Statistični podatki.

Pregled poseta.

Šolsko leto	1. razred		2. razred		3. razred		4. razred		Skupaj		Vseh upisanih	Prirastek ali upadek v %	Končali šolo		Opomba										
	Začetek	Konec	Začetek	Konec	Začetek	Konec	Začetek	Konec	Začetek	Konec			de.	dkl.		meh									
1919/20	41	41	39	39	.	.	.	.	41	41	39	39	82	.	.	.	1. a in b razred								
1920/21	19	26	18	25	25	29	23	23	.	.	44	55	42	48	100	+20	.	2. a in b razred							
1921/22	28	21	23	18	14	19	12	17	15	21	15	18	.	.	57	61	50	53	120	+20	.	.			
1922/23	23	27	19	22	19	13	18	14	10	13	10	13	8	9	8	9	60	62	55	58	123	+3	8	9	17
1923/24	25	25	21	25	15	18	14	18	11	6	10	6	.	.	.	.	51	49	45	49	107	-13	.	.	.
1924/25	30	22	23	21	14	23	14	23	9	14	9	14	.	.	.	.	53	59	46	58	113	+6	.	.	.
1925/26	42	52	40	53	22	21	19	19	10	15	7	13	10	12	10	11	84	100	76	96	188	+66	9	11	20
1926/27	33	26	27	26	34	42	31	40	14	14	15	12	10	13	9	13	91	95	82	91	188	.	9	13	22
1927/28	26	26	24	24	26	23	26	23	21	32	21	28	11	12	10	10	84	93	81	85	180	-4	10	10	20
1928/29	39	25	35	24	13	19	10	19	18	19	16	18	13	24	12	22	83	87	73	83	174	-3	12	12	34

Pregled učencev(k) po šolskih okoliših.

Iz šolskega okoliša		Od vseh vpisanih je bilo iz šolskega leta																														
		1919/20		1920/21		1921/22		1922/23		1923/24		1924/25		1925/26		1926/27		1927/28		1928/29												
		dč.	vseh	dč.	vseh	dč.	vseh	dč.	vseh	dč.	vseh	dč.	vseh	dč.	vseh	dč.	vseh	dč.	vseh	dč.	vseh											
Ljutomer		16	24	40	23	32	55	25	32	57	31	32	63	23	28	51	28	33	61	39	55	94	33	45	79	32	39	71	34	33	67	
Apuče		.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	1
Cezanjevci		6	.	6	6	13	6	13	1	14	10	.	10	7	.	7	.	1	1	3	4	7	6	4	10	4	4	8	2	2	4	
Cven		12	11	23	7	9	16	8	16	6	16	6	12	3	4	7	3	4	7	7	7	14	10	10	20	7	10	17	3	10	13	
Sv. Duh		.	.	.	.	1	.	1	1	1	.	.	.	1	1	1	1	2	2	1	2	3	1	.	1	.	.	.	.	.	.	
G. Radgona		.	.	.	2	2	2	3	5	1	4	5	1	4	5	1	4	5	1	7	8	3	7	10	3	6	9	2	3	5	.	.
Sv. Juri		.	.	.	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	.	.	.	.	.	.	2	2	.	2	4	4	1	3	4	1	2	3
Kapela		1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	.	.	1	1	1	2	.	2	2	.	2	1	1	.	1	1	1	
Križevci		3	2	5	4	3	7	5	2	7	4	3	7	4	5	9	5	6	11	8	7	15	11	8	19	16	13	29	17	12	29	
Mala Nedelja		.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	2	3	.	3	2	.	2	1	1	2	1	1	2	.	1	1	.	2	2	
Stara cesta		.	.	.	1	1	1	1	2	2	2	2	2	.	3	3	.	2	2	1	1	2	2	2	4	1	1	2	2	1	3	
Veržej		2	1	3	1	2	3	.	5	5	2	7	9	4	6	10	6	3	9	3	6	9	2	5	7	5	6	11	6	8	14	
Vučja vas		1	.	1	1	1	1	1	1	1	2	1	3	3	1	4	1	1	2	1	5	6	3	5	8	2	4	6	2	5	7	
Srez Ljutomer		40	39	79	42	51	93	56	56	112	56	59	115	49	51	100	48	59	107	69	97	166	74	90	164	71	84	155	68	76	144	
Iz drugih srezov		1	1	2	3	2	5	3	3	6	4	2	6	3	4	7	5	1	6	15	5	20	18	4	22	14	8	22	16	12	28	
Iz drugih občin		1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	.	.	.	.	.	.	1	1	2	1	1	2	1	2	3	.	2	2	
Vseh		41	41	82	45	55	100	59	61	120	60	63	123	52	55	107	53	60	113	85	103	188	93	95	188	86	94	180	84	90	174	

Pregled učencev (k) po poklicu njih staršev oz. rednikov.

Poklic staršev oz. rednikov		Šolsko leto																															
		1919/20		1920/21		1921/22		1922/23		1923/24		1924/25		1925/26		1926/27		1927/28		1928/29													
		dč.	dkl.	sk.	dč.	dkl.	sk.	dč.	dkl.	sk.	dč.	dkl.	sk.	dč.	dkl.	sk.	dč.	dkl.	sk.	dč.	dkl.	sk.											
Samostojni posestniki (kmetje, žetlarji itd.)	34	22	56	30	27	57 ⁰ / ₀	39	32	71	59 ⁰ / ₀	43	35	78	63 ⁰ / ₀	34	32	66	25	27	52	40	47	87	48	42	90	42	48	90	45	48	93	53 ⁰ / ₀
						69 ⁰ / ₀								61 ⁰ / ₀						46 ⁰ / ₀			46 ⁰ / ₀			48 ⁰ / ₀			53 ⁰ / ₀		53 ⁰ / ₀		
Delavci vseh vrst	.	.	.	1	1	2	3	2	5	2	3	5	1	1	2	3	3	6	1	6	7	1	6	7	1	6	7	5	4	9	6	1	7
Obtinki in trgovci	2	12	14	5	19	24	9	15	24	20 ⁰ / ₀	9	10	19	16 ⁰ / ₀	5	15	15	8	23	25	16	41	26	16	42	22	14	36	21	18	39	22 ⁰ / ₀	
						17 ⁰ / ₀				24 ⁰ / ₀				20 ⁰ / ₀			14 ⁰ / ₀			20 ⁰ / ₀			21 ⁰ / ₀			22 ⁰ / ₀			20 ⁰ / ₀		22 ⁰ / ₀		
Drž. uslužbenci	5	6	11	8	8	16	6	10	16	13 ⁰ / ₀	4	13	17	14 ⁰ / ₀	5	14	19	7	21	28	15	29	44	15	27	42	15	23	38	11	19	30	17 ⁰ / ₀
						13 ⁰ / ₀				16 ⁰ / ₀				14 ⁰ / ₀			17 ⁰ / ₀			24 ⁰ / ₀			23 ⁰ / ₀			22 ⁰ / ₀			21 ⁰ / ₀		17 ⁰ / ₀		
Drugi poklici	.	1	1	1	.	1	2	2	4	2	2	4	2	2	3	5	3	1	4	4	5	9	3	4	7	2	5	7	1	4	4	5	
Vseh	41	41	82	45	55	100	59	61	120	60	63	123	52	55	107	53	60	113	85	103	188	93	95	188	93	95	188	86	94	180	84	90	174

Pregled učencev(k) po poklicih, ki so si jih izbrali.

Poklic	Po dovršenem 4. razredu			Po dovršenem 3. razredu			Po dovršenem 2. razredu			Skupaj			Opomba
	dč.	dcl.	skupaj	dč.	dcl.	skupaj	dč.	dcl.	skupaj	dč.	dcl.	skupaj	
Trgovina in obrt	8	3	11	23	12	35	20	13	33	51	28	79	
Kmetijstvo	5	23	28	11	15	26	17	23	40	33	61	94	
Privatne službe	3	5	8	.	3	3	.	2	2	3	10	13	
Državna služba	1	4	5	.	.	.	.	.	.	1	4	5	
Šole: učiteljišče	7	20	27	3	3	6	.	2	2	10	25	35	
kmetijska šola	9	.	9	.	.	.	.	.	.	9	.	9	
teh. sred. šola	8	.	8	.	.	.	.	.	.	8	.	8	
trgovska šola	.	8	8	.	2	2	.	.	.	.	10	10	
podoficirska šola	5	.	5	1	.	1	.	.	.	6	.	6	
trg. pom. akad.	1	.	1	.	.	.	.	.	.	1	.	1	
realna gimnazija	.	2	2	1	.	1	3	1	4	4	3	7	
druge šole	1	.	1	1	.	1	2	1	3	4	1	5	
Skupaj	48	65	113	40	35	75	42	42	84	130	142	272	

Pregled učnega (po starem

Šolsko leto		I. razred					II. razred				
		1. red	2. red	3. red	Nered.	Skupaj	1. red	2. red	3. red	Nered.	Skupaj
		dč.	dkl.	dč.	dkl.	dč.	dkl.	dč.	dkl.	dč.	dkl.
1919/20	Štev.	8	1	26	23	5	5	.	.	39	39
	%	20	28	67	59	13	13	.	.	78	78
1920/21	Štev.	2	5	13	19	4	1	.	.	19	25
	%	11	20	68	76	21	4	.	.	44	46
1921/22	Štev.	1	3	18	10	4	5	.	.	23	18
	%	4	17	78	55	18	28	.	.	41	29
1922/23	Štev.	.	4	11	15	6	3	2	.	19	22
	%	.	18	58	68	30	14	2	.	41	32
1923/24	Štev.	.	8	14	11	7	6	.	.	21	25
	%	.	32	67	44	33	24	.	.	46	32
1924/25	Štev.	.	1	16	14	6	6	1	.	23	21
	%	.	5	70	67	26	28	4	.	44	37

Pregled učnega (po novem

Šolsko leto		I. razred							II. razred							III.	
		Odš.	Pdb.	Dobr.	Zad.	Nezd.	Nered.	Skupaj	Odš.	Pdb.	Dobr.	Zad.	Nezd.	Nered.	Skupaj	Odš.	Pdb.
		dč.	dkl.	dč.	dkl.	dč.	dkl.	dč.	dkl.	dč.	dkl.	dč.	dkl.	dč.	dkl.	dč.	dkl.
1925/26	Štev.	1	6	7	18	21	9	14	7	10	.	.	40	53	.	3	5
	%	2	15	13	45	39	27	40	17	19	.	.	93	93	.	8	38
1926/27	Štev.	.	2	1	15	18	8	4	2	3	.	.	27	26	.	3	3
	%	.	7	4	56	69	30	15	7	11	.	.	53	53	.	25	25
1927/28	Štev.	.	4	3	7	12	3	2	10	7	.	.	24	24	1	2	5
	%	.	16	12	30	50	12	7	41	30	.	.	48	48	4	7	17
1928/29	Štev.	.	3	8	12	13	12	2	8	.	.	1	35	24	.	3	3
	%	.	8	33	34	54	34	8	23	.	.	4	59	59	.	12	17

uspeha redovanju)

III. razred					IV. razred					Skupaj				
1. red	2. red	3. red	Nered.	Skupaj	1. red	2. red	3. red	Nered.	Skupaj	1. red	2. red	3. red	Nered.	Skupaj
dč.	dkl.	dč.	dkl.	dč.	dkl.	dč.	dkl.	dč.	dkl.	dč.	dkl.	dč.	dkl.	dč.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	8	11	26	23	5
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	20	28	67	59	13
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	13	14	25	33	4
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	31	29	59	69	10
6	7	9	11	.	.	.	.	.	.	9	17	37	31	4
40	39	60	61	.	.	.	.	.	.	18	32	74	58	8
.	5	4	6	6	2	.	.	.	.	8	9	6	18	29
.	39	40	46	60	15	.	.	.	.	17	11	31	53	50
1	4	7	.	2	2	.	.	.	.	1	14	32	22	12
10	67	70	.	20	33	.	.	.	.	2	29	71	45	27
.	2	8	9	1	3	.	.	.	.	3	32	39	16	16
.	14	89	65	11	21	.	.	.	.	5	70	67	28	28

uspeha redovanju).

razred					IV. razred					Skupaj				
Dobr.	Zad.	Nezd.	Nered.	Skupaj	Odš.	Pdb.	Dobr.	Zad.	Nezd.	Nered.	Skupaj	Odš.	Pdb.	Dobr.
dč.	dkl.	dč.	dkl.	dč.	dkl.	dč.	dkl.	dč.	dkl.	dč.	dkl.	dč.	dkl.	dč.
1	6	6	1	.	.	.	7	13	.	1	2	5	6	5
14	46	86	8	.	.	.	20	10	20	45	60	45	10	10
9	7	5	2	1	.	.	15	12	.	6	6	5	3	2
60	58	33	17	6	.	.	27	27	23	14	9	.	.	22
4	12	9	7	6	2	.	21	28	.	1	1	3	7	6
19	43	43	7	28	7	.	49	10	10	10	30	70	60	10
7	11	6	3	1	.	.	16	18	.	1	1	2	9	14
44	61	38	17	6	.	.	34	5	8	9	75	64	17	21

Pripombe k pregledom.

Pregled učencev po šolskih okoliših kaže, da prihaja skoro polovica otrok iz okoliša obeh ljutomerskih osnovnih šol, kar je docela umljivo. Potem sledijo bližnji okoliši: Cven in Cezanjevci, pri katerih dveh je opaziti precejšnje, toda najbrž le začasno nazadovanje, ter Stara cesta, ki ostaja kot gospodarsko šibka pri svojem številu. Lep in stalen napredek kažejo oddaljenejši Križevci in prav tako Veržej; Vučja vas vztraja na svoji višini, padla pa sta okoliša Kapela in Gornja Radgona samo zaradi tega, ker je železniška zveza v zadnjih letih zelo neugodna. Učenci odhajajo prezgodaj v šolo ter prihajajo prepozno domov, kar je osobito v zimskem času jako kvarno. Poset iz drugih srezov narašča: tu prihajajo predvsem obmurske vasi srezov Murska Sobota in Dolnja Lendava v poštev, ki jim je meščanska šola v Dolnji Lendavi preoddaljena, ter neke obmejne občine sreza Ptuj, ki imajo v Ljutomer bliže ko v Ormož. — Območje meščanske šole je torej zelo obširno; slaba posledica tega je, da se mora tretjina učencev oz. učenk voziti z vlakom, poleti pa večinoma s kolesi.

Zanimiv je **pregled o starših**, oz. rednikih naših učencev. Po tem jih je več ko polovica iz kmetjskih rodbin, kar opravičuje kmetijsko smer šole. Primerjava z drugimi slovenskimi meščanskimi šolami kaže, da ima naša šola med vsemi največ kmetjskih otrok. Vpoštevati pa moramo še dejstvo, da se bavi pretežni del naših trgovskih in obrtniških družin tudi s kmetijstvom. Otroci državnih uslužbencev so večinoma iz Ljutomera. Delavski sloj je slabo zastopan: industrijskega delavstva je malo, kmetijsko delavstvo, n. pr. viničarji, pa pri svojem gospodarskem položaju skoro ne prihaja v poštev. Zanimivo je tudi to, da šteje šola nekoliko več deklic ko dečkov; življenje sili dečke zgodaj v praktične poklice, deklice imajo v tej smeri manj izbire ter so tudi vztrajnejše.

V pregledu o poklicih nisem vpošteval samo učencev(k), ki so dovršili 4. razred, kajti nekaj let je imela šola samo tri razrede, povrh so bili v prejšnjih letih sprejemni pogoji na nekaterih strokovnih šolah manj strogi ko danes in zato so odhajali učenci(ke) na nje iz 3. in celo iz 2. razreda. Sploh se mi je zdelo potrebno, da pokažem tudi, kam so odhajali učenci iz 2. razreda, ker smemo smatrati, da ima dober učenec 2. razreda meščanske šole višjo izobrazbo ko učenec kake nižje organizirane osnovne šole.

Največ učencev se je posvetilo kmetijstvu ($94+9=103$), potem sledita obrt in trgovina ($79+8+10+1=98$), ki pa sta po gospodarski strukturi območja tukajšnje šole v tesni zvezi s kmetijstvom. Oboje je dober znak, da ne vzgaja naša meščanska šola izobraženega proletarijata, ampak vodi mladino v praktične poklice, ne odtujujoč jih njihovemu okolju. Precej učencev(k) odhaja na učiteljske (35) in sicer več deklic ko dečkov, toda te deklice niso večinoma kmetjskih staršev, ampak iz uradniških družin. Razmeroma malo učencev(k) si je izbralo privatno in državno službo, n. pr. pošto.

V. Seznam učiteljstva.

Šolsko leto 1919—1920.

Baukart Jan, Bajec Alojz, Mahorčič Hermina, Karba Angela (za ženska ročna dela); katehet Lovrec Andrej.

Šolsko leto 1920—1921.

Baukart Jan, Bajec Alojz, Mahorčič Hermina, Verbič Ivan, Karba Angela; katehet Zadravec Matija.

Učiteljski zbor iz šolskega leta 1928/29.

Šolsko leto 1921—1922.

Baukart Jan, Bajec Alojz, Mahorčič Hermina, Perko Julija, Jug Milica, Karba Angela, Zacherl Franz (za petje); katehet Zadravec Matija.

Šolsko leto 1922—1923.

Baukart Jan, Mahorčič Hermina, Perko Julija, Jug Milica, Mesojedec Mirko (od 13. 9. 1922. do 31. 1. 23.), Razinger Valko (od 29. 1. do 28. 6. 23.), Trobej Joško, Karba Angela; katehet Zadravec Matija.

Šolsko leto 1923—1924.

Baukart Jan, Mahorčič Hermina, Perko Julija, Jug Milica, Trobej Joško, Mesojedec Mirko (od 12. 9. do 8. 10. 23.), Karba Angela; katehet Zadravec Matija.

Šolsko leto 1924—1925.

Baukart Jan, Mahorčič Hermina, Perko Julija, Trobej Joško, Karba Angela; katehet Ferik Miloš.

Šolsko leto 1925—1926.

Baukart Jan, Mahorčič Hermina, Križman Josip, Čulk Marija, Schwarz Angela, Jugović Božidar, Žagar Josip, Golar-Karba Angela; katehet Ferik Miloš.

Šolsko leto 1926—1927.

Baukart Jan, Mahorčič Hermina, Žagar Josip, Lindtner Alfonza, Scheithauer Ema, Presl Miroslav, Golar-Karba Angela; katehet Presnik Josip.

Šolsko leto 1927—1928.

Baukart Jan, Mahorčič Hermina, Žagar Josip, Lindtner Alfonza, Scheithauer Ema, Presl Miroslav, Kecelj Minka, Jamšek Svoimir, Golar-Karba Angela; katehet Presnik Josip.

Šolsko leto 1928—1929.

Baukart Jan, Žagar Josip, Lindtner Alfonza, Scheithauer Ema, Presl Miroslav, Stancer Josip, Pogačnik Vida, Jamšek Svoimir, Golar-Karba Angela (umrla 15. 12. 28.); katehet Presnik Josip.

VI. Seznam učencev(k).

Šolsko leto 1919—1920.

I. a razred.

Akerman Janez
Antolič Albin
Belec Janez
Bohinec Franc
Choc Janez
Cvetko Radovan
Filipič Ludovik
Gorjak Martin
Gottlich Jožef
Gottlich Alojz
Hedžet Feliks
Krajnc Viktor
Makoter Anton
Makoter Franc

Makoter Jožef
Pajk Feliks
Puconja Branko
Pušenjak Jakob
Rajh Stanislav
Roškar Ivan
Rudolf Karol
Schmautz Friderik
Slavinec Vekoslav
Smodiš Ivan
Stajako Ciril
Svatina Matija
Škrjanc Karol
Škrajnar Stanko

Štih Franc
Trojnar Alojz
Verbančič Janez
Verbančič Stanko
Vunderl Alojz
Zalokar Bernard
Zavratnik Stanislav
Žnidaric Jakob
Žunic Izidor.

Izstopili:

Belec Franc
Sever Rudolf
Štaman Franc

I. b razred.

Babič Antonija	Ludvig Elizabeta	Škerget Alojzija
Babič Jožica	Makoter Jozefa	Škerget Marija
Barbič Elizabeta	Mauko Justina	Škorjanec Monika
Belec Jozefa	Mohorič Katarina	Špur Antonija
Cvetko Rozina	Makoter Terezija	Vrabelj Marija
Dekleva Draga	Pajnhart Elvira	Wolf Berta
Filipič Jožefa	Puconja Ida	Zweck Marija
Golobič Marta	Rajh Angela	Žabot Katarina
Huber Berta	Rajh Kristina	Žnideršič Antonija
Jaušovec Amalija	Rajh Matilda	
Kajč Vera	Razlag Viktorija	
Korošec Pavla	Roškar Nežica	
Kosi Marija	Rubin Marija	
Kukovec Olga	Schneider Marjeta	

Izstopili:

Nemec Julijana
Pajk Josipina

Šolsko leto 1920—1921.

I. razred.

Babič Jožef	Vstopil:	Pajnhart Elvira
Bukovec Anton	Cimerman Franc	Pihlar Ana
Hanžel Vekoslav		Rajh Kristina
Herbst Janez	Izstopil:	Verbančič Frančiška
Kajč Milan	Alekšič Peter	Vilar Ivana
Kikec Ferdinand	—	Vogrinc Jozefa
Korošec Stanislav		Vrabelj Jozefa
Kosi Anton	Antolič Antonija	Vrabelj Marica
Letič Engelbert	Berič Marija	Vrbnjak Elizabeta
Lebar Janez	Bežan Matilda	Vučko Antonija
Lipovec Anton	Bogatec Vida	Wolf Marija
Mihalič Martin	Golčer Josipina	Zemljčič Elvira
Muhlič Vekoslav	Hedžet Eliza	Zuman Julijana
Novak Ožbald	Horvat Frančiška	
Schmautz Avgust	Horvat Genovefa	
Slokan Franc	Komac Zdenka	
Špur Rudolf	Krajnc Ana	
Trstenjak Janez	Menhart Pavla	

Izstopile:

Brumen Marica
Gottlich Marija
Pertot Vlasta

II. a razred.

Akerman Janez	Puconja Branko	Zalokar Bernard
Antolič Albin	Pušenjak Jakob	Zavratnik Stanislav
Bohinec Franc	Roškar Ivan	
Choc Janez	Schmautz Friderik	
Cvetko Radovan	Slavinec Vekoslav	
Filipič Ludovik	Šrajnar Stanko	
Gorjak Martin	Štih Franc	
Gottlich Alojz	Trojnar Alojz	
Makoter Franc	Verbančič Janez	
Makoter Jožef	Vunderl Alojz	

Vstopil:

Belec Janez

Izstopili:

Gottlich Jožef
Svatina Matija
Pajk Feliks

II. b razred.

Belec Jozefa	Huber Berta	Kukovec Olga
Golobič Marta	Kajč Vera	Ludvig Elizabeta
Hanžel Alojzija	Korošec Pavla	Makoter Jozefa

Makoter Terezija
Mauko Justina
Menhart Marija
Mohorič Katarina
Puconja Ida
Rajh Matilda
Razlag Viktorija
Roškar Nežica

Rubin Marija
Škerget Alojzija
Škerget Marija
Škorjanec Monika
Špur Antonija
Wolf Berta
Zweck Marija

Izstopile:

Babič Jozefa
Schneider Marjeta
Škrobar Antonija
Žabot Katarina
Žnideršič Antonija

Šolsko leto 1921—1922.

I. razred.

Antolič Jožef
Babič Jakob
Bratuša Janez
Hanžel Miroslav
Jandl Franc
Kolarič Miran
Kosi Ludvik
Križan Janez
Lebar Janez
Ludvig Viktor
Nemec Martin
Pajnhart Danilo
Prelog Alojz
Rauter Franc
Rauter Janez
Robinščak Jožef
Stradner Franc
Štikar Janez

Verbančič Vekoslav
Vogrinc Janez
Vršič Vladimir
Vunderl Stanislav
Žuman Franc

Izstopili:

Filipič Anton
Nemec Mirko
Jelen Edvard
✓ Novak Ožbald
Vamberger Janez

—
Babič Berta
Bombek Ana
Cof Franciska
Domajnko Alojzija
Gaberc Ana

Kapun Antonija
Kolarič Matilda
Košar Ljudmila
Lačen Terezija
Makoter Terezija
Mohorič Marija
Monetti Marija
Puconja Ljudmila
Sever Zora
Slavič Bernarda
Špindler Marija
Wirth Jozefa
Zemljak Otilija

Izstopile:

Lipovec Marija
Svenšek Marija
Vogrinc Jozefa

II. razred.

Babič Jožef
Hanžel Vekoslav
Herbst Janez
Kajč Milan
Kikec Ferdinand
Koller Rudolf
Korošec Stanislav
Kosi Anton
Letič Engelbert
Mihalič Martin
Špur Rudolf
Schmautz Avgust

Izstopila:
Muhič Vekoslav
Slokan Franc

—
Berič Marija
Bogatec Vida
Golčer Josipina
Horvat Franciška
Horvat Genovefa
Komac Zdenka
Menhart Pavla
Pajnhart Elvira

Pihlar Ana
Verbančič Franciška
Vilar Ivana
Vrabelj Jozefa
Vrabelj Marija
Vrbnjak Elizabeta
Wolf Marija
Zemlič Elvira
Žuman Julijana

Izstopili:

Antolič Antonija
Vučko Antonija

III. razred.

Akerman Janez
Antolič Albin
Belec Janez
Cvetko Radovan
Čoc Janez
Filipič Ludvik
Gorjak Martin
Makoter Jožef
Pušenjak Jakob
Roškar Janez

Šrajnar Stanko
Zalokar Bernard
Zavratnik Stanko
Verbančič Janez

Vstopil:

Bajec Otokar

Izstopil

Puconja Branko

—

Belec Jozefa
Golobič Marija
Huber Berta
Kajč Vera
Korošec Pavla
Kukovec Olga
Ludvig Elizabeta
Makoter Jozefa
Makoter Terezija
Mauko Justina

Menhart Marija
Mohorič Katarina
Pavline Anica
Rajh Matilda

Roškar Nežica
Rubin Marija
Wolf Berta
Zweck Marija

I z s t o p i l e :
Puconja Ida
Razlag Viktorija
Škerget Alojzija

Šolsko leto 1922—1923.

I. razred.

Heric Stanislav
Klemenčič Emanuel
Kolarič Maks
Kramberger Miroslav
Lačen Alojz
Lipovec Janko
Marinič Janez
Mohorič Ignac
Nedl Jožef
Pavličič Franc
Pihlar Ferdinand
Pihlar Stanko
Sever Miloš
Slavič Franc
Srša Alojz
Stajanko Alfonz
Šalamun Jakob
Verbančič Franc
Privatist:
Cvetko Dragotin

I z s t o p i l i :
Bratuša Janez
Hanžel Jožef
Magdič Ivan
—
Antolič Amalija
Babič Berta
Bežan Marija
Bombek Ana
Dobaja Emilija
Huber Ana
Kikec Antonija
Kolarič Mira
Komac Dušica
Korošak Miroslava
Potočnik Irma
Puconja Ljudmila

Rajh Ceska
Rajh Marta
Rep Alojzija
Ros Ana
Ros Marica
Schmautz Marija
Stajanko Marija
Topolnik Marija
Vrbnjak Ivana
Vunderl Veronika

I z s t o p i l e :

Hanžel Jozeja
Horvat Angela
Kosi Ljudmila
Makoter Marija
Senčar Terezija

II. razred.

Babič Jakob
Cvetko Vladimir
Jandl Franc
Jandl Janez
Kolarič Miran
Kosi Ludvik
Ludvig Viktor
Nemec Martin
Prelog Alojz
Rauter Franc
Rauter Janez
Robinščak Josip
Štikar Janez

Verbančič Vekoslav
Vogrinc Janez
Vršič Vladimir
Vunderl Stanislav
Žuman Franc

I z s t o p i l i :

Hanžel Miroslav
—
Cof Frančiška
Gaberc Ana
Kanun Antonija
Kolarič Matilda

Košar Ljudmila
Mohorič Marija
Monetti Marija
Obal Ida
Sever Zora
Slavič Bernarda
Špindler Marija
Wirth Jozefa
Zemljak Otilija

V s t o p i l a :

Prelog Cecilija

III. razred.

Babič Jožei
Hanžel Vekoslav
Herbst Ivan
Kajč Milan
Kikec Ferdinand
Koller Rudolf
Kosi Anton
Mihelič Martin

Špur Rudolf
Schmautz August
—
Berič Marija
Bogatec Vida
Colčer Jozefa
Horvat Frančiška
Komac Zdenka

Menhart Pavia
Pajnhart Elvira
Pihlar Ana
Verbančič Frančiška
Vilar Ivana
Vrabelj Jozefa
Vrbnjak Elizabeta
Zemljčič Elvira

IV. razred.

Akerman Janez
Belec Janez
Filipič Ludvik
Makoter Josip
Pušenjak Jakob
Šrajnar Stanko

Verbančič Ivan
Zalokar Bernard
—
Belec Josipina
Golobič Marta
Kajč Vera

Korošec Pavla
Makoter Josipina
Mohorič Katarina
Rajh Matilda
Roškar Nežica
Zweck Marija

Šolsko leto 1923—1924.

I. razred.

Antolič Karol
Čagran Ciril
Filipič Alojz
Holc Janez
Komac Miloš
Kramberger Miroslav
Lipovec Ignac
Menhart Roman
Mohorič Ervin
Nedl Matija
Ozmec Milan
Pihlar Stanko
Prelog Avgust
Rajh Bogomir
Rajh Boris
Senčar Dragotin
Stajnko Stanislav
Topolnik Jožef
Zweck Franjo
Žitek Franc

Vstopili:
Jandl Milan
Izstopili:
Babič Anton
Krajnc Janez
Nedl Janez
Slavič Franc
Šalamun Jakob
Babič Elizabeta
Bogatec Jelka
Cimerman Alojzija
Dijak Zora
Fürst Marija
Gajsar Marija
Grossmann Tatjana
Hedžet Amalija
Kramar Terezija
Korošak Miroslava
Kukovec Tatjana
Lipovec Jozefa

Mohorič Emilija
Novak Marija
Rek Elizabeta
Robinščak Marija
Stojan Sonja
Šalamun Ana
Škerget Florijana
Vaupotič Josipina
Vrbnjak Ivana
Zamuda Leopoldina
Schmautz Adela

Vstopili:
Poščič Olga
Spur Katarina

Izstopili:
Novak Justina
Stajnko Miroslava

II. razred.

Cvetko Dragotin
Heric Stanislav
Jandl Janez
Klemenčič Emanuel
Kolarič Maks
Lačen Alojz
Lipovec Janko
Marinič Janez
Nemec Martin
Pihlar Ferdinand
Sever Miloš
Stajnko Alfonz

Verbančič Franz
Žuman Franc
Izstopili:
Štikar Janez
—
Antolič Amalija
Babič Berta
Bombek Ana
Dobaja Emilija
Huber Ana
Jurkovič Ema

Kikec Antonija
Kolarič Mira
Komac Dušica
Potočnik Irma
Puconja Ljudmila
Rajh Ceska
Rajh Marta
Rep Alojzija
Ros Marica
Schmautz Marija
Stajnko Marija
Topolnik Marija

III. razred.

Babič Jakob
Cvetko Vladimir
Jandl Franc
Kolarič Miran

Kosi Ludvik
Ludvig Viktor
Rauter Janez
Robinščak Jožef

Vogrincec Janez
Vunderl Stanislav
Izstopili:
Rauter Franc

Kolarič Matilda
Mohorič Marija
Monetti Marija
Sever Zora
Špindler Marija

Wirth Jozefa

Ponavljalci pro-
stovoljno:

Berič Marija

Bogatec Vida
Komac Zdenka
Vrabelj Josipina

Šolsko leto 1924—1925.

I. razred.

Antolič Karol
Filipič Alojz
Grosičar Ciril
Horvat Jože
Jandl Vekoslav
Kozar Karol
Kukec Alojz
Ludvig Bogomir
Novak Ivan
Ostrec Jožef
Pihlar Janez
Pihlar Jožef
Prelog Avgust
Rajh Mirko
Sever Božo
Sommer Franjo
Stajanko Jožef
Stajanko Stanislav
Škrajnar Janko
Šoštarč Janez
Zemljič Matevž
Žuman Janez

Privatist:

Gaberc Jožef

Izstopili:

Blazina Leopold
Cmerekar Jožef
Cmrečnjak Miloš
Čagran Ciril
Čerček Franjo
Lebar Jakob

Umrli:

Senčar Konrad

Korošec Justina
Kosi Ljudmila
Majerič Katarina
Makoter Antonija
Sinigoj Klara
Škerget Florijana
Skuhala Natalija
Slavinec Matilda
Šemrov Ivanka
Učakar Vida
Vrabelj Matilda
Vrzel Jozefa
Zamuda Milica
Zweck Ana

Vstopila:

Vrhovec Albina

Izstopili:

Golčer Berta
Senčar Hedvika

II. razred.

Holec Janez
Jandl Milan
Komac Miloš
Kramberger Miroslav
Lipovec Izac
Menhart Roman
Mohorič Ervin
Nedl Mvija
Ozmec Milan
Rajh Bogomir
Senčar Dragotin
Seršen Anton
Topolnik Jozef

Zweck Franjo

—

Babič Elizabeta
Bogatec Jelka
Bračko Marijeta
Calsar Marija
Huber Ana
Korošak Miroslava
Kukovec Tatjana
Kurnik Marija
Lipovec Jozefa
Mohorič Emilija

Novak Marija
Poščič Olga
Rajh Ceska
Rek Elizabeta
Robinščak Marija
Stajanko Marija
Stajanko Miroslava
Šalamun Ana
Šour Katarina
Vaupotič Josipina
Vrbnjak Ivana
Vrbnjak Klara
Schmautz Adela

III. razred.

Cvetko Dragotin
Jandl Janez
Klemenčič Emanuel
Kolarič Maks
Lačen Alojzij
Lipovec Janko
Ludvik Viktor
Sever Miloš

Stajanko Alfonz

—

Antolič Amalija
Babič Berta
Bombek Ana
Čulk Leopoldina
Dobaja Emilija
Kikec Antonija

Komac Dušica
Potočnik Irma
Rajh Marta
Rep Alojzija
Ros Marica
Schmautz Marija
Sever Zora
Topolnik Marija.

Šolsko leto 1925—1926.

I. a razred.

Babič Janez
Babič Joško
Bauer Leopold
Baukart Vojmir
Budja Jožef
Čerček Franjo
Čuk Janez
Čurič Danijel
Gabrijelčič Niko
Gottlich Karol
Holc Karol
Horvatič Alfonz
Jandi Vekoslav
Kotnik Egon
Košar Jožef

Kukec Alojz
Lederhas Jožef
Lipovec Franc
Mesarič Ivan
Rajh Dušan
Rajh Miroslav
Revelante Jožef
Režonja Martin
Roškar Adalbert
Roškar Ludvik
Rudolf Anton
Sagadin Albin
Sagadin Janez
Senčar Martin
Senica Andrej

Smodiš Adolf
Šprajcar Franc
Špur Jakob
Stajenko Franc
Topolnik Ignac
Topolnik Mirko
Učakar Božo
Verbančič Robert
Žnidar Rihard
Žuman Janez

I z s t o p i l a :

Hren Ernst
Slokan Avgust

I. b razred.

Babič Frančiška
Bombek Elizabeta
Bunderl Julijana
Dijak Miroslava
Falta Jerica
Farkaš Jožef
Fric Gizela
Gaber Milena
Gašpar Elizabeta
Geč Marija
Golčer Berta
Golinar Jozefa
Habjanič Leopoldina
Hanžel Antonija
Hanžel Pavla
Jaušovec Kristina
Karba Terezija
Kolmanič Angela
Košar Matilda
Košič Viktorija
Kovačič Marta

Majerič Katarina
Mohorič Marta
Nemec Marija
Ozmec Helena
Pajnhart Milena
Perbil Zofija
Pevce Alojzija
Pihlar Alojzija
Pisk Alma
Potočnik Ana
Prah Leonarda
Pušenjak Alojzija
Rajh Cecilija
Senčar Vekoslava
Sinigoj Friderika
Sinigoj Klara
Škof Alojzija
Škof Katarina
Špindler Gizela
Štampar Marija
Talanji Serafina

Trstenjak Marija
Uršič Lidija
Vaupotič Frančiška
Verčič Hedvika
Vilar Danica
Vogrinc Stefaniya
Vrabelj Klara
Vrhovec Zofija
Zweck Ana
Žitek Milena

V s t o p i l e :

Foihsy Erna
Makuc Olga
Poček Anislava

I z s t o p i l i :

Gaber Milena
Pevce Alojzija

II. razred.

Gaberc Jožef
Holc Ivan
Horvat Jožef
Korošec Maks
Kozar Karl
Ludvig Bogomir
Menhart Roman
Mohorič Ervin
Novak Ivan
Pihlar Janez
Pihlar Jožef
Poppel Ludvik

Rajh Mirko
Sever Božo
Stajenko Stanislav
Šoštarič Janez
Topolnik Jožef
Zemljič Matevž

V s t o p i l :

Jurinec Franc

I z s t o p i l i :

Nedl Matija

Stainko Jožef
Prelog Avgust
Škrajnar Janko

Babič Antonija
Geč Marjeta
Haring Hilda
Hedžet Amalija
Herbst Ljudmila
Jurkovič Izabela
Korošak Miroslava
Kosi Ljudmila

Makoter Antonija
Novak Marica
Poček Ivana
Ros Terezija
Skuhala Natalija

Slavinec Matilda
Šalamun Anica
Učakar Vida
Vrabelj Matilda
Vrhovec Albina

Zamuda Milica

Izstopili:

Korošec Justina
Šemrov Ivanka

III. razred.

Flisar Franc
Jandl Milan
Kramberger Miroslav
Ozmeč Milan
Rajh Bogomir
Senčar Dragotin
Zweck Franjo

Kolarič Maks
Lipovec Ignac
—
Bogatec Jelka
Bračko Marjeta
Gajsar Marija
Kurnik Marija
Lipovec Jozefa
Mohorič Emilija
Poščič Olga

Rajh Ceska
Rek Elizabeta
Stainko Miroslava
Špur Katarina
Vavpotič Josipina
Schmautz Adela

Izstopili:

Komac Miloš

Antolič Amalija
Robiňšček Marija

IV. razred.

Cvetko Dragotin
Jakob Karol
Jandl Janez
Klemenčič Emanuel
Lačen Alojz
Lipovec Janko
Ludvik Viktor
Sever Miloš
Stajniko Alfonz

Turk Ludvik
—
Bombek Ana
Čulk Leopoldina
Grlec Katarina
Jureš Lavra
Kikec Antonija
Pozderec Stefaniya

Rajh Marta
Rep Alojzija
Ros Marica
Sever Zora
Topolnik Marija

Izstopila:

Komac Dušica

Šolsko leto 1926—1927.

I. razred.

Dajčar Janez
Foihsy Ivan
Gaherc Bogumil
Haas Ivan
Jakomini Ivan
Jaušovec Ivan
Jurša Franc
Kosi Danijel
Košič Ludvik
Kovačič Jožef
Kovačič Peter
Krajnc Janez
Lipovec Franc
Makoter Silvester
Marinič Franc
Mesarič Ivan
Mlinarič Janez
Pihlar Jožef
Prižol Franc
Ros Ivan
Slokan Avgust
Sreš Franc

Špindler Alojz
Šprajcar Franc
Štiblar Dragotin
Vogrinc Jožef

Vstopil:

Glavnik Jožef

Izstopili:

Antolič Franc
Potočnik Franc
Blazina Leopold
Roškar Adalbert
Cigut Jožef
Činč Vinko
Horvatič Oton

—
Belec Ana
Čagran Terezija
Dijak Miroslava
Farkaš Ema
Feuš Jozefa

Filipič Marija
Gorjak Kristina
Hanžel Antonija
Hanžel Pavla
Koren Agata
Korošak Marija
Košan Matilda
Lippai Gabrijela
Lipša Veronika
Novak Hilda
Ozmeč Helena
Pisk Alma
Pušenjak Angela
Rajh Cecilija
Rajh Katarina
Rožmarič Matilda
Sever Gracijana
Škof Marija
Škrajnar Vida
Špur Neža
Tomažič Marija

II. a razred.

Babič Janez
Babič Joško
Bauer Leopold
Baukart Vojmir
Budja Jožef
Čerček Franjo
Čuk Janez
Gottlich Karl
Holc Karl
Košar Jožef
Lederhas Jožef
Lipovec Franc

Novak Ivan
Rajh Dušan
Rajh Mirko
Revelante Josip
Režonja Martin
Roškar Ludvik
Rudolf Anton
Sagadin Albin
Sagadin Janez
Smodiš Adolf
Špur Jakob
Senica Andrej

Stajnko Franc
Stajnko Stanislav
Topolnik Ignac
Topolnik Mirko
Učakar Božo
Verbančič Robert
Znidar Rihard

Izstopili:

Čurič Danijel
Horvatič Alfonz
Kukec Alojz

II. b razred.

Bombek Elizabeta
Bunderl Julijana
Falta Jerica
Farkaš Jozefa
Foihsy Erna
Gajsar Elizabeta
Golčer Berta
Golinar Jozefa
Habjanič Leopoldina
Jaušovec Kristina
Karba Terezija
Klemenčič Frančiška
Kolmanič Angela
Košič Viktorija
Kovačič Marta

Makuc Olga
Mohorič Marta
Nemec Marija
Pajnhart Milena
Pihlar Alojzija
Poček Anislava
Potočnik Ana
Pušenjak Alojzija
Senčar Vekoslava
Sinigoj Friderika
Škof Alojzija
Škof Katarina
Spindler Gizela
Talanji Serafina
Trstenjak Marija

Uršič Lidija
Vaupotič Frančiška
Vilar Danica
Vogrinc Štefanija
Vrabelj Klara
Vrhovec Zofija
Zweck Ana
Žitek Milena

Vstopili:

Glavnik Ljudmila
Verčič Hedvika

Izstopili:

Geč Marija
Perbil Zofija

III. razred.

Gaberc Josip
Horvat Jožef
Jurinec Franc
Korošec Maks
Kozar Karol
Ludvig Bogomir
Menhart Roman
Mohorič Ervin
Pihlar Jožef
Poppel Ludvik
Rajh Mirko
Sever Božo

Zemljič Matevž

Vstopili:

Mlinarič Franc

Umrli:

Šoštarič Janez

Haring Hilda
Herbst Ljudmila
Korošak Miroslava
Kosi Ljudmila

Novak Marica
Poček Ivana
Rek Terezija
Skuhala Natalija
Šalamun Anica
Učakar Vida
Vrhovec Albina
Zamuđa Milica

Izstopili:

Geč Marjeta
Jurkovič Izabela

IV. razred.

Izstopili:

Sever Miloš

Flisar Franjo
Jandl Milan
Kramberger Miroslav
Ozmeč Milan
Požbič Viktor
Rajh Bogomir
Senčar Dragotin
Zweck Franjo

Bogatec Jelka
Bračko Marjeta
Gajsar Marija
Kurnik Marija
Lipovec Jozefa
Nesmenji Alica
Mohorič Emilija
Poščič Olga

Rajh Ceska
Rek Elizabeta
Stajnko Miroslava
Vaupotič Jospina
Schmautz Adela

Ponavljalpro-
stovoljno:
Klemenčič Emanuel

Šolsko leto 1927—1928.

I. razred.

Berden Jožef
Bohinec Anton
Bukovšek Ivo
Cussigh Rudolf
Farkaš Anton
Farkaš Jožef
Giorgiutti Albert
Herić Jožef
Horvat Ljubomir
Kokot Anton
Kolmanič Maks
Košič Ludvik
Krampač Anton
Lipovec Franc
Magdič Anton
Okretič Jožef
Prelog Franc
Seršen Rudolf
Sitar Franc
Škorjanec Jožef
Vargazon Stanko

Vrbnjak Franc
Zweck Karol
Žnidar Alfonz
Žuman Karol

I z s t o p i l a:

Zamuda Vekoslav
Ravnič Stanko

Bauer Marjeta
Falta Erika
Feuš Jozefa
Filipič Franciska
Filipič Matilda
Hanžel Amalija
Horvat Rudolfina
Koroša Štefanija
Mertlik Kristina
Novak Ljudmila
Ozmec Kristina

Potočnik Kristina
Pretnar Marjeta
Puconja Marta
Režonja Ana
Rojko Amanda
Sagadin Elizabeta
Seršen Marija
Slavinec Leopoldina
Špindler Berta
Stojko Matilda
Škrinjar Hermina
Vaupotič Jozefa
Verbančič Ana
Vogrinc Marija

V s t o p i l a:

Brunčko Marija

I z s t o p i l a:

Zanjekovič Marija

II. razred.

Čerček Franc
Dajčar Janez
Gaberc Bogumil
Glavnik Jožef
Haas Ivan
Jakomini Ivan
Jaušovec Ivan
Jurša Franc
Kosi Danijel
Kovačič Peter
Kovačič Jožef
Krajnc Janez
Lovrenčič Josip
Makoter Silvester
Marinič Franc
Mlinarič Janez
Mesarič Ivan

Pihlar Jozef
Prijol Franc
Ros Ivan
Slokan Avgust
Sreš Franc
Špindler Alojz
Šprajcar Franc
Štiblar Dragotin
Vogrinc Jožef

Belec Ana
Čirič Ana
Čagran Terezija
Farkaš Ema
Filipič Marija
Gorjak Kristina

Klemenčič Vida
Kolmanič Amalija
Koren Agata
Korošak Marija
Košar Matilda
Lippai Gabrijela
Lipša Veronika
Novak Hilda
Pisk Alma
Pušeniak Angela
Rajh Cecilija
Rajh Katarina
Rožmarič Matilda
Sever Gracijana
Škof Marija
Škrajnar Vida
Špur Neža

III. a razred.

Babič Joško
Bauer Leopold
Čuk Janez
Holc Karol
Košar Jožef
Lipovec Franc
Novak Ivan
Rajh Dušan

Rajh Mirko
Revelante Josip
Roškar Ludvik
Sagadin Albin
Sagadin Janez
Senica Andrej
Smodiš Adolf
Stajnko Franc

Topolnik Ignac
Topolnik Mirko
Učakar Božo
Verbančič Robert
Žnidar Rihard

V s t o p i l:

Horvatič Alfonz

III. b razred.

Bombek Elizabeta
Bunderl Julijana
Falta Jerica
Gajsar Elizabeta
Glavnik Ljudmila
Golčer Berta
Golinar Jozefa
Habjanič Leopoldina
Jaušovec Kristina
Klemenčič Frančiška
Kovačič Marta
Makuc Olga

Mohorič Marta
Pajnhart Milena
Pihlar Alizija
Poček Anislava
Pušenjak Alojzija
Senčar Vekoslava
Sinigoj Friderika
Škof Alojzija
Škof Katarina
Špindler Gizela
Vaupotič Frančiška
Vilar Danica

Vogrinc Štefanija
Vrhovec Zofija
Zweck Ana
Žitek Milena

Izstopile:

Karabajič Nevenka
Nemec Marija
Peček Ana
Uršič Lidija

IV. razred.

Gaberc Josip
Horvat Josip
Korošec Maks
Kozar Karol
Lovrenčič Franjo
Ludvig Mirko
Pihlar Josip
Rajh Mirko
Sever Božo
Zemljč Matevž

Umrl:

Mohorič Ervin

—
Gottlich Zofija
Haring Hilda
Herbst Ljudmila
Korošak Miroslava
Novak Marija

Poček Ivana
Ros Terzija
Skuhala Natalija
Učakar Vida
Vrhovec Albina

Izstopili:

Kosi Ljudmila
Salamun Anica

Šolsko leto 1928—1929.

I. a razred.

Bežan Vladimir
Bunderl Ivan
Cimerman Mirko
Cussigh Rudolf
Čerček Anton
Domajnko Rudolf
Falta Oton
Giorgiutti Albert
Grossmann Franc
Horvat Liubomir
Juha Štefan
Kosi Stanislav
Košar Franc
Kristl Vladimir

Lovrenčič Antoa
Mavrič Franc
Novak Anton
Perne Jožef
Perša Ludvik
Prelog Franc
Pušenjak Jožef
Ravnič Stanko
Sagadin Franc
Sever Otmar
Sinigoj Franc
Slavič Alojz
Šbül Franc
Škof Viktor

Schmautz Karol
Špindler Anton
Štöbler Stanislav
Vogrinc Janez
Vrabelj Stefan
Wicher Friedewalt
Zorman Jožef

Izstopili:

Bukovšek Ivan
Gerbec Dušan
Serec Štefan
Salamun Franc

I. b razred.

Božič Marija
Gaberc Hedvika
Galunder Frančiška
Hanžel Amalija
Jelen Marija
Jurkovič Antonija
Knaflič Terezija
Koroša Štefanija
Kosi Dravica
Košnik Ana

Kotnik Marija
Lah Milena
Lipovec Marija
Prelog Angela
Planinšek Kristina
Pres Ananka
Slomšek Justina
Smodiš Antonija
Sreš Rezalija
Strasser Irmgard

Škrjance Josipina
Vereš Hedvika
Zacherl Marija

Izstopila:

Stojko Matilda

Privatistinja:

Heimer Roza

II. razred.

Berden Josip
Bohinec Anton
Farkaš Anton
Kolmanič Maks
Magdič Anton
Mesarič Ivan
Seršen Rudolf
Sitar Franc
Škorjanec Josip
Vrbnjak Franc

Vstopil:

Vogrinc Jožef

Izstopil:

Pihlar Josip

Zweck Karol
Vogrinc Jožef

Umrli:

Kokot Anton

Bauer Marjeta
Falta Erika
Filipič Matilda
Filipič Frančiška
Gorjak Kristina
Horvat Rudolfina
Mertuk Kristina
Ozmeč Kristina
Potočnik Kristina

Prelog Josipina
Pretnar Marjeta
Puconja Marta
Režonja Ana
Rožko Amanda
Slavinec Leopoldina
Špindler Berta
Vaupotič Josipina
Vogrinc Marija

Vstopila:

Senekovič Genovefa

Istopila:

Seršen Marija

III. razred.

Čerček Franc
Gaberč Bogumil
Kardoš Ivan
Kosi Danijel
Krajnc Janez
Lovrenčič Josip
Marinič Franc
Mlinarič Janez
Prižol Franc
Ros Ivan
Slokan Avgust
Sreš Franc
Špindler Alojz
Šoraicar Franc
Štiblar Dragotin
Topolnik Ignac

Izstopila:

Jakomini Ivan
Kovačič Josip

--

Belec Ana
Čagran Terezija
Habjanič Leopoldina
Klemenčič Vida
Kolmanič Amalija
Koren Agata
Korošak Marija
Lippai Gabrijela
Lipša Veronika

Novak Hilda
Pisk Alma
Rajh Cecilija
Rajh Katarina
Senčar Avrelija
Sever Gracijana
Škof Marija
Škrajnar Vida

Vstopila:

Hoyer Ana

Izstopili:

Rožmarič Matilda
Špur Neža

IV. razred.

Babič Joško
Bauer Leopold
Čuk Janez
Horvatič Alfonz
Košar Josip
Lipovec Franc
Rajh Dušan
Rajh Mirko
Sagadin Albin
Senica Andrej
Stajanko Franc
Topolnik Mirko

Izstopil:

Učakar Božo

Bunderl Julijana
Falta Jertca
Glavnik Ljudmila
Gajsar Elizabeta
Golinar Jozefa
Jaušovec Kristina
Makuc Olga
Mohorič Marta
Pajnhart Milena
Pihlar Alizija
Poček Anislava
Pušenjak Alojzija
Senčar Vekoslava
Sinigoi Friderika
Škof Katarina
Špindler Gizela

Vaupotič Frančiška
Vilar Danica
Vogrinc Štefanija
Mrhovec Zoltija
Žitek Milena

Vstopila.

Klemenčič Frančiška

Izstopili:

Kovačič Marta
Zweck Ana

Umrli:

Škof Alojzija

VII. Meščanska šola kot šola za praktično življenje.

Ko so pred nekolikimi leti gradili skozi Ljutomer železnico, so bili pri tem delu zaposleni tudi inženjeri iz Srbije. V razgovoru me je skoro vsak vprašal, kakšna šola je to — meščanska šola. Seveda sem jim predvsem prevedel naziv v srbsčino, s čimer pa še ni bilo storjenega nič, ker sta oba naziva — slovenski in srbski, oziroma hrvatski — sploh preozka in premalo značilna in bi ju morda bilo zameniti z boljšima in točnejšima. Majhen pojem o meščanski šoli so dobili šele, ko sem jim pojasnil smoter in ustroj šole. Ne vem, ali sem morda sam povdarjal osobito njeno praktično stran ali so jo inženjerji kot praktični možje spoznali sami, dejstvo pač je, da je na koncu razgovora dejal vsak: »Vaša šola vzgaja torej za praktično življenje. To bi bilo nekaj za Srbijo! Zakaj nimamo tudi mi takih šol?«

Če smo v teh razgovorih povdarjali **praktičnost meščanske šole**, nam je rabila ta beseda v pomenu, ki ga treba še posebej pojasniti. Smoter vsake šole je priprava mladine za življenje; z vzgojnim poukom posreduje vsaka šola učencem v kratki dobi nekolikih let vse tisočletne izkušnje človeškega rodu, da jih usposobi za delo v prid družbi in njim samim. V tem smislu je vsaka šola praktična ali bi vsaj morala biti. Splošna tožba pa je, da vsebujejo učni načrti raznih šol mnogo snovi, ki obremenjujejo samo učencev spomin, ki so za razvoj njegovih duhovnih sil, torej v formalno-vzgojnem oziru brez vrednosti in jih učenec ne bo v življenju nikdar rabil ali pa le redkokateri in redkokdaj. Z eno besedo: pridobljeno znanje ni **praktično**, to je v življenju, n. pr. v poklicu **brez nadaljnega uporabno in koristno**.

Tako smo na negativnem primeru dognali, kaj je praktično, dognali pa tudi, kakšna je meščanska šola ali kakšna hoče vsaj biti. Nobena šola ni zgolj formalno-vzgojnega značaja, t. j. nobena ne vzgaja in razvija samo duhovnih in duševnih sil, ne da bi posredovala učencem hkratu praktičnega znanja. Tudi druge, v prvi vrsti seveda strokovne šole, store to v veliki meri, vendar ima meščanska šola kot nestrokovna v tem pogledu veliko prednost in ta tiči v **njenem splošnem značaju**. Meščanska šola je naraven **nastavek osnovne šole** ter kot taka namenjena čim večjemu številu sposobnih učencev iz srednjih

in nižjih slojev — trgovskega, obrtnega, kmetijskega in delavskega — ki se hočejo posvetiti praktičnim poklicem, pa jim vendar treba višje in obširnejše izobrazbe, nego je more nuditi osnovna šola. Tem učencem je po eni strani učna snov nižje srednje šole preobširna, ker obsega marsikaj, česar ne morejo porabiti v svojem bodočem poklicu, po drugi strani pa je ta snov prav glede potreb praktičnih poklicev preomejena. Končno posreduje srednja šola znanje z vidika nadaljnjega izobraževanja v višjih razredih in ne daje zaradi tega neke nepreobširne, toda zaključne izobrazbe. Učiteljstvo meščanske šole je to slednje dobro spoznalo in zato tudi zahtevalo, da ostane na meščanski šoli drugod odpravljeni končni (završni) izpit. Od principa, da je meščanska šola nastavek osnovne šole, ki je pretežno praktičnega značaja in njena dovršitev, se ne smemo nikdar odmakniti. **Duh meščanske šole je v njeni splošnosti** in v tej ji je tudi zagotovljen razvoj. Da je temu tako, priča dejstvo, da imamo meščanske šole po velikem številu v manjših krajih, kjer bi se kaka nižja srednja šola ne mogla razvijati, kjer pa meščanska šola prav dobro uspeva. Kako daleč bo šel razvoj v tej smeri, ki je hkratu praktična, ker nudi tudi prebivalstvu podeželja priliko za boljšo izobrazbo brez velikih troškov, nam kaže Češka, kjer imajo lepo število meščanskih šol tudi že na vaseh. Meščanska šola se v posebni meri ozira na potrebe praktičnih poklicev; to razvidimo iz njenega **regionalnega značaja**, ki se izraža v tem, da ima sleherna meščanska šola posebej določeno smer. Ta pa odgovarja gospodarskemu obiležju šolskega kraja ali njegove okolice. Da pripravlja meščanska šola tudi za nekatere strokovne šole — učiteljišče, trgovsko, kmetijsko, srednjo tehnično šolo — to nikakor ne nasprotuje njenemu praktičnemu značaju. Prvič je ta priprava za razvoj meščanskih šol postranskega pomena, drugič pa vodi pretežna večina omenjenih strokovnih šol itak v tiste praktične poklice, kamor odhaja sploh tudi večina absolventov meščanskih šol.

Kljub temu pa, da mora meščanska šola ohraniti svoj splošni značaj kot nastavek in dopolnitev osnovne šole, bo vedno branila tudi načelo, da je **poseben**, od drugih nižjih srednjih šol **neodvisen tip nižje srednje šole**; seveda je tem enakovredna i glede veljavnosti izpričeval.

Meščanska šola je torej šola za praktično življenje že po **svojem značaju in smotru**. To pa je ali hoče vsaj biti tudi po svojem delu, po **svojih sredstvih**, h katerim prištevamo v prvi

vrsti **izbiri učne snovi in metodo**. V okviru tega spisa morem oboje očrtati samo v glavnih obrisih ter s tem označiti hkratu duh, ki preveva vse delo v meščanski šoli. Omejiti se moram na najvažnejše ter poudarjati osobito tiste predmete, katerih značaj dopušča v večji meri zasledovanje praktičnih smotrov.

Vzemimo kot prvega **jezikovni pouk**, predvsem pouk **materinščine**, pri nas torej slovenščine. Učna snov se izbira tako, da budi v učencu ljubezen in veselje do lepe pravilne materinščine in ga usposablja za pravilno razumevanje čtiva ter za pravilno in lepo izraževanje lastnih misli. Slovnški pouk ni samemu sebi svrha, ampak le sredstvo pravilnega razumevanja in izraževanja. Jezikovni pouk ima svoj vrhunec v spisju, ki se v 3. in 4. razredu bavi osobito s poslovnimi sestavki trgovskega, obrtnega ali kmetijskega značaja (po smeri šole). S tem in s slovnškim poukom v gori naznačenem smislu poudarja meščanska šola delovni princip, ki ga skuša uvajati v vse predmete. Glede književnosti se meščanska šola ne more spuščati v podrobnosti, ampak podaja samo pregled njenega razvoja ob glavnih predstavnikih in primernem čtivu iz čitanke in knjižnice. Smoter te panoge jezikovnega pouka je bolj v zanimanju za dobro knjigo, ki ga hočemo v učencu vzbuditi, ko v obširnem in podrobnem znanju. Metoda jezikovnega pouka je v splošnem osnovnošolska, v neprestani zvezi z otroškim pojmovanjem, z življenjem okolice, z narečjem, ki se v tej govori, ter je, kar izhaja iz vsega tega, preprosta, manj znanstvena ko izkustvena, praktična.

Slovenske meščanske šole imajo kot poseben predmet srbohrvaščino. Pri dveh tedenskih urah ni pričakovati, da bi učenec perfektно obvladal ta jezik, zato mu ga posreduje meščanska šola tako, kakor stori to praktično življenje. Težišče pouka je v številnih govornih in kratkih spisnih vajah; še bolj ko pri pouku slovenščine je slovnica samo sredstvo razumevanja ter pravilnega ustnega in pismenega izraževanja. Kratek pregled književnosti naj odpre učencu tudi pogled v bogato literaturo Srbov in Hrvatov.

V učnem načrtu meščanskih šol je tudi **tuj jezik**. Izbira tega se ravna izključno po regijonalni potrebi, po zahtevah praktičnega življenja (trgovine, obrti), ki se ozira na dejstvo, da je v občevanju z našimi sosedi za nas prav ugodno, če vsaj v neki meri obvladujemo njih jezik. V tem se meščanska šola bistveno razlikuje n. pr. od realne gimnazije, za katero je kot tuj jezik po vsej državi določena francoščina. V slovenskih

meščanskih šolah je iz gornjih razlogov obvezna nemščina. Metoda pouka je neposredna, goji predvsem govorno spret-nost po nauku praktičnega življenja, ki je naučilo otroka tudi materinščine najprej v govoru in šele potem v pisavi in ki pravi, da ni mogoče barantati za človeka v jeziku, katerega dotičnik vsaj razume. Še bolj ko pri materinščini (slovenščini ali srbohrvaščini) je tu slovnica samo pomožno sredstvo in tudi tu se uveljavlja splošni delovni princip.

Osobito praktično stran kaže **računstvo**. Prvi smoter nam je izgraditev in dovršitev štirih temeljnih računskih načinov ob praktičnih uporabnih nalogah; z navadnimi ulomki se bavi samo, v kolikor so praktičnega pomena za umevanje raznih računov iz področja trgovine, obrti in kmetijstva, ki tvorijo že samo zaradi svoje številnosti težišče vsega računskega pouka. Da se bavi meščanska šola tudi s početki algebre, je bolj koncesija potrebam strokovnih šol, ki zahtevajo za spre-jem dovršeno meščansko šolo. Knjigovodstvo se obravnava v zvezi z računstvom in se deli po smeri šole v trgovsko, obrtno in kmetijsko. Seveda more meščanska šola v tem predmetu podati samo temelje, ki pa pri veliki večini učencev zado-stujejo zahtevam praktičnega življenja. Ves računski pouk se vrši izključno ob praktičnih vzgledih, manj je teoretskega, znanstvenega izvajanja, manj spekulacije in dokazov, več pa raznovrstnih vaj, ki vpoštevajo vedno smer šole.

Izrazito praktičen je tudi pouk **geometrije**, ki izhaja od likov, kakršnih obilo nudi vsakdanje življenje, in obravnava vso stvarino zopet manj znanstveno in dokazilno kakor nazor-no in na mnogih praktičnih primerih. Sem spadajo n. pr. prak-tične zemljemerske vaje v terenu, v preračunavanju površine zemljišč, raznih telesnin, potrebnega materiala za izdelovanje obrtnih izdelkov itd. Geometrijsko risanje je v tesni zvezi z deškimi ročnimi deli, z okraševanjem raznih izdelkov z geo-metrijskimi ornamentami in kot tehnično risanje z različnimi go-spodarskimi potrebami okolja (načrti zemljišč, stavb, obrtnih izdelkov). Sem spada tudi opisna geometrija, ki je priprava za tehnično risanje. Da je metoda geometrijskega pouka v meščanski šoli drugačna ko v nižji srednji šoli, nam priča dej-stvo, da je na večjih slovenskih šolah uvedena Geometrija za nižje srednje šole zelo neprikladna, ker je v njej preveč teo-rije, premalo pa praktične uporabe. Pogledati treba n. pr. samo v avstrijskih meščanskih šolah uvedeno Pfau-jevo Geometrijo, da spoznamo druge potrebe in sredstva meščanske šole.

V zvezi z geometrijskim, oziroma tehničnim risanjem je omeniti **prostoročno risanje**, ki izhaja od oblik vsakdanjega življenja, prirodnih in umetnih, ter je že zaradi tega, ker zbog svoje splošnosti in ob različni nadarjenosti učencev ne more doseči zgolj umetniških učinkov, eminentno praktično. Kakor geometrijsko risanje je tudi to v tesni zvezi z ročnimi deli ter vpoštevava kot večšina povsod delovni princip. Mnogo važnosti polaga na ličnost izdelkov, ki se v ostalem zahteva v vseh predmetih, ker je za človeka praktičnega poklica (trgovca, obrtnika) neobhodno potrebna.

Jasno je, da se meščanska šola tudi v **realijah** ne izneverja svojemu značaju. V prirodoopisju, fiziki, kemiji in zemljepisju se bavi z najobičajnejšimi prirodnimi pojavi in predstavniki, jih pojasnjuje na nazoren način, izvaja temeljne prirodne zakone ter kaže njih uporabo v človeškem gospodarstvu. Povsod izhaja od krajevnih razmer, se vrača neprestano k njim ter h gospodarskim in kulturnim potrebam okolja, naše države in omikanega človeštva sploh. Sistem n. pr. v prirodoopisju, je samo vez, ki naj pomaga spominu, in ne izhodišče ali pa vrhunec in marsikje, kjer se srednja šola spušča globlje v snov, zadostuje meščanski šoli pregled in oris. Osobito v realijah se izvaja delovni princip v tesni zvezi z ročnimi deli. Na šolah s kmetijsko smerjo je tudi šolski vrt z nasadi sočivja in cvetlic, z drevesnico, čebelnjakom itd. velike važnosti. Celo **zgodovina** je za meščansko šolo živa, saj ima svoje izhodišče v krajevni zgodovini, se neprestano vrača k njej ter je zaradi tega v pravem pomenu besede domača in s tem tudi praktična. Staro in tujo zgodovino obravnava meščanska šola samo v toliko, v kolikor je potrebno za spoznavanje domače zgodovine in umevanje najvažnejših svetovno-zgodovinskih pokretov; pri tem se rada poslužuje biografske metode, ne da bi izgubila vzročnosti zgodovinskih dogodkov iz oči ter zanemarjala splošni delovni princip.

Tu ne smemo pozabiti na pouk **higijene**, ki je uveden v vseh razredih. V svojih navodilih in metodi je povsem praktičnega značaja.

Središče praktičnega udejstvovanja kot priprave za praktično življenje pa so na meščanski šoli **ročna dela** (deška in ženska). V njih se izraža predvsem delovni princip, ki se v ostalem ne omejuje samo na ta predmet, ampak mora prepletati in izpopolnjevati vse šolsko delo. Ročna dela so v tesni zvezi z vsemi predmeti in ustvarjajo s svojimi številnimi iz-

delki meščanski šoli specijelni značaj delovne, praktične šole. O tem pričajo jasno razstave meščanskih šol, s katerimi se glede tega ne more meriti noben tip splošne šole. Praktična stran ročnih del je sploh tako evidentna, da je poseben povdarek odveč. Delovni princip se sicer ne uveljavlja povsod z enako silo in v enakem obsegu, toda početki so tu, ki opravičujejo nade za razmah in razvoj v označeni smeri. Na dekliških in meščanskih šolah uvedeno **gospodinjstvo** se v ugodnih krajevnih razmerah ne zadovoljuje samo s teoretskimi navodili, ampak se udeležuje v praktičnem delu, n. pr. v kuhinji. Če končno še omenim neobvezno **strojepisje**, sem pokazal na predmet, ki je čisto praktičnega in pridobitvenega značaja.

Mnenja sem, da je baš meščanska šola pri nas in tudi drugod tista, ki išče novih potov in novih sredstev, s katerimi bi se čimbolj približala praktičnemu življenju ter zadovoljila njegove neprestano rastoče zahteve. Morda se v tem motim, toda dejstvo je, da se bliža meščanski šoli doba najlepšega razvoja, ako ostane zvesta sama sebi. Marsikaj v njej je še daleč od ideala, tako n. pr. naša učna knjiga, ki je še preveč suhoparno znanstvena ter premalo živo izkustvena. Toda že dosedANJI uspehi naše mlade meščanske šole so povsem zadovoljivi, saj so njeni bivši učenci v praktičnem življenju povsod na svojem mestu, pa tudi oni, ki so iz nje šli v strokovne šole, uspevajo na teli dobro. Slišal sem izjavo nekega ravnatelja učiteljskega, ki je dejal, da so mu absolventi meščanske šole ljubši ko absolventi nižje srednje šole, ker so splošno bolj uporabni, torej praktični. V raznih poklicih pa sem naletel na ljudi, ki so jim drugi zaradi njih uspešnega dela pripisovali bogve kako izobrazbo, pa so bili le skromni absolventi meščanske šole.

To so dejstva, ki jih ni mogoče prezreti in ki pričajo, da je meščanska šola na pravi poti. Treba je samo, da najdejo njena stremljenja razumevanje pri višjih šolskih oblastih v vseh pokrajinah naše države, da dobi dobro premišljen učni načrt, da dobi za njo in v njenem duhu pisane učne knjige, njeno učiteljstvo pa tudi v gmotnem oziru tisto mesto, ki mu gre po pomenu šole in vrednosti dela. Zaupanje širokih slojev, katerim je meščanska šola v prvi vrsti namenjena, ji bodo priborili njeni uspehi. Ti pa so v volji njenega učiteljstva.

VIII. Beseda staršem.

V uvodnem članku sem omenil, da si mnogi starši, ki imajo za meščansko šolo godno deco, niso na jasnem, **kaj in kakšna je meščanska šola**, in da zato svoje dece ne pošiljajo v njo. Že sam naziv »meščanska šola« je premalo značilen in vzbuja pri podeželskem ljudstvu mnenje, da je taka šola namenjena v prvi vrsti prebivalcem mest in trgov in da se v njej uče predmeti, ki so n. pr. kmetu nepotrebni. Ta naziv je prevod nemškega izraza »Bürgerschule«, ki so ga v povojni Avstriji spremenili v »Hauptschule« (glavna šola).

Meščanska šola pa po svojem ustroju in svojih smereh ni namenjena samo ozkemu krogu meščanov in tržanov, ampak njena naloga je, **nuditi višjo in širšo izobrazbo** kot osnovna šola **vsem**, ki so je potrebni: bodočim obrtnikom, trgovcem, industrijskim delavcem in kmetom. Vsakdo, ki ima količikaj smisla za to, kar se godi krog njega, ve, da je življenje vedno težje in da zahteva od vsakega posameznika vedno več zmožnosti, vedno več izobrazbe. Obrtnik in trgovec čutita to najbolj po vedno rastoči konkurenci, v kateri se uveljavlja samo tisti, ki nadkriljuje tekmeca po večji strokovni in splošni izobrazbi. Da, ni več dovolj, da si **strokovno dobro izobražen**, potrebno je, da imaš **obširno, splošno izobrazbo**, zakaj prav ta šele je prava in zanesljiva podlaga boljši, učinkovitejši strokovni izobrazbi. Zato so ponekod obrtniške in trgovske strokovne organizacije sklenile, da smejo njih člani sprejemati samo vajence, ki so dovršili vsaj tri razrede meščanske šole. Kar velja za ta dva stanova, velja tudi za industrijskega delavca, ki bo izpodrinil razne tuje nastavlence po naših podjetjih le tedaj, če bo strokovno in splošno dobro naobražen. In končno je meščanska šola in v prvi vrsti vsaka podeželska meščanska šola **namenjena kmeti in mladini**. Stari način kmetovanja izginja, ker se v današnji svetovni konkurenci ne izplača; »kakor so že naš dedek gnojili in orali, rezali in brali«, tako današnji kmet ne more in ne sme gospodariti. Za novo delo, za nove načine kmetijskega gospodarstva pa treba **strokovne izobrazbe**, treba kmetijskih šol in tečajev, ki temeljijo **na dobri in dovolj široki splošni izobrazbi**. Toda te ne more nuditi sama osnovna šola — **potrebna je tudi kmetškemu otroku meščanska šola**.

»Kmet ne treba študirati« — tako trdijo neki očetje, pa pozabljajo, da meščanska šola **ni nižja srednja šola**, ki priprav-

lja učence le za višjo srednjo šolo, na višjo, strogo znanstveno izobrazbo, ampak da je **splošno nadaljnje izobraževališče za vse**, ki se nameravajo posvetiti praktičnim poklicem. V prejšnjem članku sem očrtal ustroj meščanske šole glede njene praktičnosti. Tu hočem samo pokazati, da so v raznih drugih državah **že zdavnaj spoznali** velik pomen meščanskih šol za izobrazbo širokih delovnih slojev. Najlepši primer za to nam je Češkoslovaška republika, kjer je meščanska šola najbolj priljubljena vrsta šole. Tam je danes po mestih, trgih in tudi vaseh krog 1800 meščanskih šol, ki jih poseča 320.000 učenec in učenk. Že pred vojno je na Češkem hodilo v meščansko šolo 10% vseh šoloobveznih otrok. V tem dejstvu tiči eden izmed vzrokov za veliki napredek Čehov na vseh poljih gospodarskega udejstvovanja. Naša soseda Avstrija, ki je imela že poprej dobro razvito meščansko šolstvo, ga je v zadnjih letih preustrojila in posveča njegovemu razvoju vso skrb. V raznih drugih državah, tako v sosedni Madžarski, v Avstriji, Zedinjenih državah, Rusiji, Nemčiji, Franciji, Italiji, Švedski, Norveški in Danski imajo meščanskim šolam odgovarjajoče šole pod raznimi imeni.

Če torej razni kulturni narodi pospešujejo razvoj meščanske šole, store to brezdvomno zaradi tega, ker so **spoznali nje veliki pomen in vrednost** za izobrazbo in blagostanje širokih slojev. Naš narod **ne sme zaostajati** za njimi in zato se od prevrata dalje odvarjajo povsod, kjer so dani pogoji, meščanske šole raznih smeri. V naši državi štejemo sedaj 168 meščanskih šol s 757 razredi, ki jih poseča 8452 dečkov in 11.719 deklic, skupaj 20.171 otrok. Razmeroma največ je meščanskošolskih učencev v Sloveniji, potem sledijo Dalmacija, Vojvodina, Hrvatska in Slavonija, Bosna in Hercegovina. V Srbiji so v zadnjem letu ustanovili nekaj meščanskih šol mesto ukinjenih nižjih gimnazij, Črna gora nima še nobene. Vse to pa je v primeru z drugimi državami le malo.

Ni naključje, da je teh šol v Sloveniji že precej, saj prednjačijo Slovenci v naši državi s široko splošno izobrazbo. To ugodnost, ki je zasluga dveh dalekovidnih mož, ki sta po prevratu vodila našo slovensko prosvetno politiko, dr. Karla Verstovška in dr. Leopolda Poljanca, pa morajo vsi sloji našega naroda tudi primerno izkoristiti, in sicer s tem, da pošljejo svojo deco v meščansko šolo, čim dovrši ta na osnovni šoli 4. ali 5. šolsko leto in ne šele z dopolnjenim 14. letom.

Starši časih vprašujejo, **kam naj pošljejo otroka**, ki je dovršil meščansko šolo. Tu moramo predvsem omeniti naziranje nekih kmetiskih staršev, ki pravijo, da njih deci ni treba hoditi v meščansko šolo, ker mora po končani šolski dobi **ostati doma** ter pomagati v gospodarstvu in ker sploh ni sredstev, da bi šla v kako strokovno šolo. Tudi tej mladini ne more škodovati nekaj razredov meščanske šole, ki je ne odtuji njeni kmetški okolici in delu, temveč ji vceplja veselje do izobrazbe ter jo usposobi, da se izobrazuje sama brez nadaljnjih šol, ob strokovnih knjigah in listih in da stopi v redove kmetške inteligence, ki je je naš narod tako silno potreben. Kdor pa si želi v tej smeri obširnejše in temeljitejše šolske izobrazbe, temu so odprte razne **kmetijske šole**: nižje n. pr. v Mariboru, Št. Jurju, na Grmu, kjer sprejemajo sicer tudi gojence z osnovne šole, kjer pa uspeva učenec meščanske šole neprimerno bolje; potem srednje kmetijske šole v Valjevu, Križevcih in Bukovu pri Negotinu, kjer vzgajajo ekonomce državnih posestev in ustanov ter učitelje nižjih kmetiskih šol, pa sprejemajo seveda vsakogar, ki hoče pozneje kmetovati na svojem posestvu.

Mnogo učencev gre iz meščanske šole v **razne obrte in v trgovino**, kjer jih povsod radi sprejemajo. Navadno izbirajo boljše obrte ter postanejo mizarji, ključavničarji, mehaniki, slikarji, knjigovezi, črkostavci, elektrotehniki, fotografi, zobni tehniki, deklince pa frizerke, šivilje, modistke, zobne tehničarke, fotografke itd. Lahko pa gredo tudi v **trgovske akademije** (Maribor, Ljubljana), v dvorazredne **trgovske šole** (Ljubljana, Celje), v razne **zasebne trgovske tečaje**, potem v **tehnično srednjo šolo**, n. pr. v Ljubljani (gradbeni, strojni, elektrotehnični oddelek; delovodska šola, kiparska in rezbarska šola, keramična, t. j. lončarska šola, pletarska šola). Sprejemajo jih še razne druge šole: državna tekstilna šola v Leskovcu, ki vzgaja poslovodje za tovarne tkanin, srednja strokovna tekstilna šola v Oroslavju pri Zagrebu, vojna-sanitetska šola v Beogradu, vojna veterinarska šola v Beogradu, laborantska šola v Beogradu, pomorske trgovske akademije v Dubrovniku, Kotoru in Bakru, **učiteljišča**, razne podoficirske šole, glasbene šole itd. Za deklince omenim še posebej: žensko obrtno šolo v Ljubljani, višjo žensko obrtno šolo, šolo za bolniške strežnice Društva Rdečega križa, obe v Beogradu, državno šolo za strežnice v Novem Sadu, šolo za sestre Zavoda za socialno-higijensko zaščito dece v Ljubljani, državno šolo za

sestre pomočnice v Zagrebu in razne gospodinjske šole. Če pa hoče kdo končno v **državno službo**, mu je vsaj meščanska šola neobhodno potrebna, da doseže položaj uradnika tretje kategorije.

Odpрте so poti na vse strani! Zato morem našim staršem brez ozira na stan, osobito pa kmetskim, le svetovati, da pošljejo svojo deco **o pravem času**

v meščansko šolo.

IX. Objave za šolsko leto 1929/30.

Ponavljalni (razredni) izpiti se bodo vršili dne 31. avgusta s pričetkom ob 8. uri. Učenci(ke) naj prineso za prijavo kolek za 5 Din, za vsak predmet izpita kolek za 10 Din, torej za izpit iz enega predmeta 15 Din, iz dveh predmetov 25 Din (v kolekih).

Končno vpisovanje za vse razrede bo dne 1. septembra od 8. ure dalje. Učenci(ke) za prvi razred naj prineso s seboj zadnje izpričevalo in krstni list, za ostale razrede samo zadnje izpričevalo. **Sprejmejo se učenci(ke) za prvi razred, ki so dovršili najmanj 4. šolsko leto osnovne šole.**

Vsebina.

	Stran
I. Ob desetletnici.	3
II. Najstarejši Ljutomer.	5
III. Zgodovina meščanske šole.	10
IV. Statistični pregled.	24
V. Seznam učiteljstva.	31
VI. Seznam učencev(k).	32
VII. Meščanska šola kot šola za praktično življenje.	44
VIII. Beseda staršem.	50
IX. Objave za šolsko leto 1929/30.	53

